

ЗАКОН

О ИЗВРШЕЊУ КРИВИЧНИХ И ПРЕКРШАЈНИХ САНКЦИЈА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

("Сл. гласник РС", бр. 63/2018)

ГЛАВА I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Овим законом прописују се начин оснивања и организација установа за извршење кривичних и прекршајних санкција, радни односи и права по основу рада, надзор над радом установа, поступак извршења казне затвора, дисциплинска и материјална одговорност затвореника, мјере за одржавање реда и безбједности, условни отпуст и отпуштање затвореника, извршење казне дуготрајног затвора, извршење казне затвора изречене у прекршајном поступку, извршење мјере притвора, извршење новчане казне, извршење мјере рада у јавном интересу, извршење мјера безбједности, извршење кућног затвора, као и послови међународне сарадње.

Члан 2

Одредбе овог закона примјењују се на сва лица која се налазе у казнено-поправним установама Републике Српске на извршењу казне затвора изречене у кривичном и прекршајном поступку, казне дуготрајног затвора, мјере притвора, мјере рада у јавном интересу, мјере безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи и обавезног лијечења од зависности, као и кривичне санкције које изрекну страни судови, ако другим законом није другачије прописано.

Члан 3

(1) Сврха извршења кривичних и прекршајних санкција (у даљем тексту: санкција) је спровођење правоснажних и извршних судских одлука, заштита друштва од вршења кривичних дјела и издвајање учинилаца кривичних дјела из друштвене средине у циљу њиховог преваспитања, лијечења и оспособљавања за живот на слободи, у складу са законом и друштвеним нормама.

(2) Лица према којима се извршавају санкције задржавају сва права која им нису одузета правоснажном пресудом или рјешењем којим је изречена казна затвора, а лишавају се или ограничавају права у мјери која одговара природи и садржини санкције и на начин којим се обезбјеђује поштовање личности учиниоца кривичног дјела и његовог људског достојанства, у складу са законом и међународним уговорима.

(3) Лицима из става 2. овог члана неће бити наметнуто ниједно ограничење које није предвиђено законом, а она ограничења која се изричу морају бити минимално потребна и пропорционална оправданом циљу због којег се изричу.

(4) Забрањени су и кажњиви поступци којима се лица према којима се извршавају санкције подвргавају било каквом облику мучења, или другим облицима окупног, нечовјечног или понижавајућег поступања или експериментисања.

(5) Лице према коме се извршава санкција не смије бити стављено у неравноправан положај због расе, боје коже, пола, језика, вјере, политичких и других увјерења,

националног или социјалног поријекла, имовног стања, образовања, друштвеног положаја или другог личног својства.

(6) Са лицима према којима се извршавају санкције треба поступати човјечно, уз поштовање њиховог личног достојанства, штитити њихов тјелесни и духовни интегритет, уз осигурање приступа и повјерљиве комуникације са домаћим и међународним организацијама и другим институцијама надлежним за праћење и остваривање људских права и основних слобода, у складу са законом и одговарајућим међународним документима.

Члан 4

(1) Извршењу санкција приступа се када одлука којом је санкција изречена постане правоснажна и када за извршење нема законских сметњи.

(2) Са извршењем санкције може се почети и прије него што је одлука којом је санкција изречена постала правоснажна, само када је то законом посебно предвиђено.

Члан 5

(1) Када су испуњени услови за извршење санкције, надлежни суд предузима потребне радње да се извршење спроведе без одгађања, у складу са одредбама овог закона.

(2) Извршење санкције може бити одгођено или прекинуто у случајевима и под условима одређеним овим законом.

Члан 6

(1) Лице према коме се извршава санкција не плаћа трошкове извршења санкције, осим ако законом није другачије одређено.

(2) За поднеске, службене радње, рјешења и друге акте у вези са извршењем санкција не плаћа се такса.

(3) Против појединачних аката, којима се по одредбама овог закона рјешава о правима и обавезама лица према којима се извршава санкција, не може се водити управни спор.

Члан 7

(1) Ради праћења, проучавања и унапређивања система извршења санкција, министар правде (у даљем тексту: министар) може основати стручни савјет сачињен од представника из научних установа, судова, органа управе, стручних удружења, других институција и појединаца који се баве питањима васпитања и криминалитета.

(2) Органи и друга правна лица у чији дјелокруг рада спада примјена социјалних, здравствених, васпитних и других мјера значајних за извршење појединих санкција сарађују са Министарством правде (у даљем тексту: Министарство) и установама за извршење кривичних и прекршајних санкција.

(3) Послови извршења санкција прописани овим законом су послови од посебног интереса за Републику Српску.

(4) Током извршења казне затвора обезбјеђује се да и затвореници учествују у свом преваспитању, одржавању реда и дисциплине, као и у васпитним, образовним, културним, спортским, забавним и другим активностима.

Члан 8

(1) С циљем међусобне сарадње, информисања, договарања и прикупљања релевантних података, Установе и други органи за извршење санкција воде прописане евиденције о лицима према којима се извршавају санкције, притвор и друге мјере и Министарству достављају мјесечне, периодичне и годишње извјештаје.

(2) Правилник о врстама и начину вођења евиденција затвореника, притвореника и малољетника доноси министар.

Члан 9

(1) Ради унапређивања комуникације, размјене података унутар и ван система, вођења и праћења статистичких података у систему извршења санкција, може се увести интегрални информациони систем са јединственом базом података.

(2) Правилник о функционисању интегралног информационог система доноси министар.

Члан 10

(1) Затвореници, по правилу, казну затвора издржавају групно.

(2) Када то захтијевају разлози безбједности, здравствено стање, лична својства затвореника или када је то предвиђено законом, може се одредити да затвореник издржава казну затвора одвојено од осталих затвореника.

(3) Мушка и женска лица издржавају казну затвора одвојено.

Члан 11

(1) Изрази коришћени у овом закону имају сљедеће значење:

1) осуђени је лице за које је правоснажном одлуком суда утврђено да је кривично одговорно за одређено кривично дјело,

2) кажњени је лице за које је установљено коначним прекршајним налогом или правоснажним рјешењем о прекршају да је одговорно за одређени прекршај,

3) затвореник је лице које у казнено-поправној установи издржава казну затвора по правоснажној судској одлуци изреченој у кривичном или прекршајном поступку,

4) притвореник је лице које правоснажном судском одлуком није проглашено кривично одговорним за одређено кривично дјело, а које се налази у Одјељењу за извршење мјере притвора у установи за извршење кривичних и прекршајних санкција, у складу са одредбама овог закона,

5) повратник је осуђено или прекршајно кажњено лице које је два и више пута у кривичном или прекршајном поступку било правоснажно осуђивано или кажњено на казну затвора,

6) установе за извршење кривичних и прекршајних санкција су казнено-поправни заводи и васпитно-поправни домови,

7) надлежни суд је суд који је изрекао казну затвора, упутио лице на издржавање казне затвора или одредио мјеру притвора,

8) овлашћено службено лице је лице запослено у Министарству и казнено-поправној установи, које је овлашћено да врши послове и овлашћења у складу са овим законом,

као што су надзор над радом установе за извршење кривичних и прекршајних санкција, примјена средстава принуде, претрес просторија и слично, а које поред тога врши и остале послове у складу са овим законом и подзаконским прописима,

9) припадник службе обезбјеђења - полицајац казнено-поправне установе је лице запослено у казнено-поправној установи на пословима обезбјеђења, које носи униформу и које је наоружано,

10) радни инструктор је лице које у оквиру привредно-инструкторске службе казнено-поправне установе врши радно-стручно оспособљавање затвореника за поједина занимања као што су бравар, токар, лимар, пекар и слично,

11) третман је процес који подразумијева планске, систематске и организоване активности које се спроводе према затвореницима, а чији је циљ њихово оспособљавање да поштују друштвене норме и правила да не би више долазили у сукоб са законом.

(2) Поједини изрази употребљени у овом закону за означавање мушког или женског рода подразумијевају оба пола.

ГЛАВА II

УСТАНОВЕ ЗА ИЗВРШЕЊЕ КРИВИЧНИХ И ПРЕКРШАЈНИХ САНКЦИЈА

1. Оснивање и организација Установа

Члан 12

(1) Установе за извршење кривичних и прекршајних санкција (у даљем тексту: Установа) су посебне установе у саставу и под непосредним надзором Министарства.

(2) Установе оснива, одређује територијалну надлежност и укида Влада Републике Српске (у даљем тексту: Влада), на приједлог министра.

(3) Установе имају својство правног лица, а актом о оснивању одређује се врста, тип и сједиште Установе.

(4) Средства за рад Установа обезбјеђују се у буџету Републике Српске.

Члан 13

(1) Према степену обезбјеђења, степену ограничења слободе кретања затвореника, као и примијењеним мјерама поступања према тим лицима, Установе могу бити полуотвореног и затвореног типа.

(2) Установе полуотвореног типа имају материјално-техничко обезбјеђење, а служба обезбјеђења Установе осигурава одржавање реда и контролу кретања затвореника.

(3) Установе затвореног типа, поред службе обезбјеђења имају материјално-техничко обезбјеђење, оградне зидове и друге физичке препреке, као и техничка средства која представљају препреку за бјекство.

Члан 14

(1) Установе се организују као казнено-поправни заводи и васпитно-поправни домови.

(2) У сједишту и ван сједишта Установа могу постојати посебна одјељења за извршење:

- 1) казне затвора за лица мушког или женског пола,
  - 2) казне малољетничког затвора за лица мушког или женског пола,
  - 3) васпитне мјере упућивања у васпитно-поправни дом за малољетна лица мушког или женског пола,
  - 4) мјере притвора,
  - 5) одјелење са посебним режимом извршења казне затвора,
  - 6) одјелење појачаног надзора и интензивног програма поступања,
  - 7) одјелење економије, фарме, ресторани, мотели и производни погони и радилишта.
- (3) Одјелења из става 2. овог члана могу бити полуотвореног или затвореног типа.
- (4) Одјелења из става 2. овог члана оснива и укида министар.

Члан 15

- (1) Унутрашња организација и систематизација радних мјеста, основне и унутрашње организационе јединице, радна мјеста, потребан број извршилаца и општи и посебни услови за она радна мјеста која нису прописана овим законом, уређује се Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста, који доноси директор Установе, уз сагласност министра.
- (2) Правилник из става 1. овог члана објављује се у "Службеном гласнику Републике Српске".

Члан 16

- (1) У Установама се извршава казна затвора према лицима мушког пола, без обзира на висину изречене казне затвора.
- (2) У посебном одјелењу Установе из члана 14. став 2. тачка 1) овог закона, извршава се казна затвора према лицима женског пола, без обзира на висину изречене казне затвора.
- (3) У посебном одјелењу Установе из члана 14. став 2. тачка 2) овог закона, извршава се казна малољетничког затвора према лицима мушког пола.
- (4) У посебном одјелењу Установе из члана 14. став 2. тачка 2) овог закона, извршава се казна малољетничког затвора према лицима женског пола.
- (5) У васпитно-поправном дому за мушка малољетна лица, односно у посебном одјелењу Установе из члана 14. став 2. тачка 3) овог закона, извршава се васпитна мјера упућивања у васпитно-поправни дом према малољетним лицима мушког пола.
- (6) У васпитно-поправном дому за женска малољетна лица, односно у посебном одјелењу Установе из члана 14. став 2. тачка 3) овог закона, извршава се васпитна мјера упућивања у васпитно-поправни дом према малољетним лицима женског пола.
- (7) У одјелењу са посебним режимом извршења казне затвора из члана 14. став 2. тачка 5) овог закона, извршава се казна затвора према затвореницима за које се приликом испитивања личности утврди да би битно угрозили безбједност осталих затвореника и имовине у Установи, који за вријеме издржавања казне затвора битно нарушавају ред и

дисциплину, као и затвореници за које се утврди да су раније предузете мјере поступања према њима остале безуспјешне.

(8) У одјељењу појачаног надзора и интензивног програма поступања из члана 14. став 2. тачка б) овог закона, извршава се казна затвора према затвореницима за које постоји опасност од бјекства, насилног понашања према другим затвореницима или стварима, опасност од угрожавања дисциплине и реда које се не могу отклонити на други начин, угрожене личне безбједности и у другим оправданим случајевима.

(9) У одјељењу економије, фарме, ресторана, мотела и производних погона и радилишта из члана 14. став 2. тачка 7) овог закона распоређују се затвореници који су радно ангажовани у оквиру послова на радна мјеста ван круга Установе.

Члан 17

(1) Начин живота и организацију рада затвореника са свим специфичностима одређује директор Установе распоредом дневних активности, у складу са Правилником о кућном реду за издржавање казне затвора.

(2) Правилник о кућном реду за издржавање казне затвора из става 1. овог члана доноси министар.

2. Руковођење Установама

Члан 18

(1) Установом руководи директор Установе и за свој рад одговара министру.

(2) Директор Установе организује рад, надзире правилност и законитост рада, представља Установу, рјешава о правима и обавезама запослених у Установи и врши друге послове за које је надлежан по овом закону и другим прописима.

(3) Директор Установе подноси министру годишњи извјештај о раду Установе.

(4) Установе затвореног типа могу имати замјеника директора Установе.

(5) Замјеник директора Установе замјењује директора Установе у случају његове одсутности или спријечености, помаже му у извршавању послова из његове надлежности и обавља и друге послове које му одреди директор Установе.

(6) У случајевима одсутности, директора Установе полуотвореног типа мијења помоћник директора Установе из службе обезбјеђења.

Члан 19

(1) Директора Установе и замјеника директора Установе поставља министар, на основу јавног конкурса, на период од пет година, уз могућност поновног постављења.

(2) За директора Установе и замјеника директора Установе може бити постављено лице, које има:

1) високу стручну спрему смјера прописаног Правилником из члана 15. овог закона,

2) најмање три године радног искуства на руководећим радним мјестима у том степену образовања на пословима извршења кривичних и прекршајних санкција или правосуђа, послјег завршеног првог циклуса студија у трајању од четири године са остварених најмање 240 ECTS бодова или еквивалентом,

3) положен стручни испит из области извршења кривичних и прекршајних санкција или области правосуђа или стручни испит за рад у органима управе.

Члан 20

(1) Службом у Установи руководи помоћник директора Установе, који за свој рад одговара директору Установе.

(2) Помоћника директора Установе, на основу јавног конкурса поставља и разрјешава директор Установе, уз сагласност министра, на период од пет година, уз могућност поновног постављења.

Члан 21

(1) За помоћника директора Установе у служби обезбјеђења може бити постављено лице, које има:

1) високу стручну спрему смјера прописаног Правилником из члана 15. овог закона,

2) најмање три године радног искуства у траженом степену образовања на пословима извршења кривичних санкција после завршеног првог циклуса студија и остварених најмање 240 ECTS бодова или еквивалентом,

3) положен стручни испит из области извршења кривичних и прекршајних санкција и звање начелник полиције.

(2) За помоћника директора Установе у служби третмана може бити постављено лице, које има:

1) високу стручну спрему, смјера прописаног Правилником из члана 15. овог закона,

2) најмање три године радног искуства у траженом степену образовања на пословима извршења кривичних санкција после завршеног првог циклуса студија и остварених најмање 240 ECTS бодова или еквивалентом,

3) положен стручни испит из области извршења кривичних и прекршајних санкција.

(3) За помоћника директора Установе у здравственој служби може бити постављено лице, које има:

1) завршен медицински факултет - звање доктор медицине,

2) најмање годину дана радног искуства у траженом степену образовања после завршених интегрисаних студија са остварених најмање 360 ECTS бодова или еквивалентом,

3) положен стручни испит из области здравства и лиценцу за обављање здравствене дјелатности.

(4) За помоћника директора Установе у служби за правне, финансијске и опште послове може бити постављено лице, које има:

1) високу стручну спрему смјера прописаног Правилником из члана 15. овог закона,

2) најмање три године радног искуства у траженом степену образовања после завршеног првог циклуса студија и остварених најмање 240 ECTS бодова,

3) положен стручни испит из области извршења кривичних и прекршајних санкција или области правосуђа или стручни испит за рад у органима управе.

(5) За помоћника директора Установе у привредно-инструкторској служби може бити постављено лице, које има:

1) високу стручну спрему смјера прописаног Правилником из члана 15. овог закона,

2) најмање три године радног искуства у траженом степену образовања послје завршеног првог циклуса студија и са остварених најмање 240 ECTS бодова или еквивалентом,

3) положен стручни испит из области извршења кривичних и прекршајних санкција или области правосуђа или стручни испит за рад у органима управе.

Члан 22

(1) Одјелењем у Установи руководи руководилац одјелења који за свој рад одговора директору Установе и помоћнику директора Установе.

(2) На радно мјесто руководиоца одјелења може бити распоређено лице, које има:

1) високу стручну спрему смјера прописаног Правилником из члана 15. овог закона,

2) најмање двије године радног искуства након стицања високе стручне спреме на пословима извршења кривичних санкција,

3) положен одговарајући стручни испит из области извршења кривичних и прекршајних санкција.

(3) Рјешење о распоређивању на радно мјесто руководиоца одјелења доноси директор Установе.

3. Службе у Установи

Члан 23

У Установама се оснивају сљедеће службе:

1) служба обезбјеђења,

2) служба третмана,

3) здравствена служба,

4) привредно-инструкторска служба,

5) служба за правне, финансијске и опште послове.

Члан 24

(1) Служба обезбјеђења брине се о безбједности Установе, радилишта и просторија у којима затвореници бораве и раде, о одржавању унутрашњег реда и дисциплине у Установама, врши спровођења затвореника и притвореника, ако другим законом није другачије прописано и обавља и друге послове одређене овим законом и прописима донесеним на основу закона.

- (2) Послове службе обезбјеђења врше припадници службе обезбјеђења - полиција казнено-поправних установа.
- (3) Послове службе унутрашњег обезбјеђења обављају полицајци Установе, који су по правилу истог пола као и затвореници.
- (4) Возила која се употребљавају у извршавању послова службе обезбјеђења су посебно означена и опремљена.
- (5) Служба је наоружана и једнообразно униформисана.
- (6) Правилник о начину вршења службе обезбјеђења у Установама доноси министар.
- (7) Правилник о звањима припадника службе обезбјеђења, условима њиховог стицања, униформи и ознакама звања доноси министар.

Члан 25

- (1) Служба третмана планира, програмира, организује и спроводи процес преваспитања затвореника и у том циљу координира рад осталих учесника у том процесу.
- (2) У циљу остварења сврхе санкције из члана 3. овог закона, служба третмана програмира и координира васпитни рад и испитује личност затвореника, израђује програм поступања за сваког затвореника, врши процјену потребе за стручним образовањем, непосредно и путем других служби прати рад и понашање затвореника у току издржавања казне затвора, односно васпитне мјере, прикупља и обједињује податке и запажања васпитача и других лица која непосредно раде са затвореницима, анализира и проучава постигнуте резултате и утицај предузетих васпитних мјера, те на основу постигнутих резултата предузима потребне мјере и унапређује васпитни рад у Установи, примјењујући савремене методе, облике и садржаје рада.
- (3) На пословима третмана ради одговарајући број васпитача тако да на једног васпитача долази до 40 затвореника, односно до 20 затвореника ако су у групи малољетници, млађа пунољетна лица и затвореници распоређени у одјељење са посебним режимом издржавања казне затвора.
- (4) У оквиру службе третмана, у пријемно-отпусном одјељењу формира се тим стручњака за испитивање личности и утврђивање програма поступања за затворенике (специјални/социјални педагог, педагог, психолог, социјални радник, криминолог, правник).
- (5) Сва стручна лица која раде у служби третмана полажу стручни испит пред комисијом коју именује министар, а чланови комисије могу имати право на накнаду за свој рад.
- (6) Висину накнаде рјешењем утврђује министар.
- (7) Правилник о условима и начину полагања стручног испита радника у служби третмана доноси министар.

Члан 26

- (1) Здравствена служба обавља послове здравствене заштите затвореника, притвореника и малољетника, контролу хигијенских мјера, контролу квалитета и квантитета исхране, по могућности организује пружање психијатријских, стоматолошких и лабораторијских услуга и врши и друге послове одређене законом и прописима донесеним на основу закона.

(2) Здравствена служба има најмање једног доктора медицине и најмање два медицинска техничара.

(3) У Установама, односно посебном одјељењу у коме казну затвора издржавају затворенице, постоји просторија намијењена за боравак мајке са дјететом.

(4) Установе морају располагати посебном просторијом - стационаром за издвајање и лијечење обољелих лица.

(5) Здравственом раднику који прегледа и лијечи затворенике, притворенике и малољетнике гарантује се и обезбјеђује пуна професионална независност, у складу са законом и етичким кодексом.

(6) Установа може ангажовати и здравствене раднике из других здравствених установа ради остваривања потпуније здравствене заштите.

Члан 27

(1) Привредно-инструкторска служба организује рад и спроводи стручну обуку затвореника, те обавља друге послове одређене законом и прописима донесеним на основу закона.

(2) Установа обезбјеђује рад затвореника, који ће по својој природи бити користан.

(3) Рад затвореника у Установама је добровољан и може се организовати у Установи и ван Установе.

(4) Ради стручног оспособљавања затвореника, у Установама се обезбјеђује потребан број радних инструктора, који организују радно-стручну обуку, те обављају друге послове утврђене законом и општим актима Установе.

(5) Радни инструктори који раде са затвореницима полажу стручни испит, пред комисијом коју именује министар, а чланови комисија могу имати право на накнаду за свој рад.

(6) Висину накнаде рјешењем утврђује министар.

(7) Правилник о условима и начину полагања стручног испита радних инструктора доноси министар.

Члан 28

Служба за правне, финансијске и опште послове обавља правне, стручно-административне, рачуноводствено-финансијске послове, послове економата и депозита, води прописане евиденције, организује пружање правне и друге помоћи затвореницима, притвореницима и малољетницима, те врши и друге послове одређене законом и прописима донесеним на основу закона, као и заједничке послове од општег значаја за Установу.

ГЛАВА III РАДНИ ОДНОСИ И ПРАВА ПО ОСНОВУ РАДА

1. Заснивање радног односа

Члан 29

(1) Радни однос у Установама заснива се на неодређено вријеме, путем јавног конкурса или споразумом о преузимању запосленог из друге Установе, уз сагласност министра.

(2) Изузетно, радни однос у Установама, без јавног конкурса, може се засновати на одређено вријеме ради замјене одсутног радника до његовог повратка, привремено повећаног обима посла који са прекидима или без прекида може трајати најдуже 24 мјесеца, уз сагласност министра.

(3) Одлучивање о потреби пријема радника у Установу у надлежности је Министарства.

(4) Приликом заснивања радног односа у Установи, води се рачуна о пропорционалној заступљености конститутивних народа и реда Осталих, уколико кандидати пријављени на конкурс за упражњено радно мјесто испуњавају исте законом прописане услове.

Члан 30

(1) У Установе може бити примљено лице које испуњава:

1) опште услове:

1. да је држављанин Републике Српске или Босне и Херцеговине,

2. да је старији од 18 година,

3. да има општу здравствену способност,

4. да није осуђиван за кривично дјело на безусловну казну затвора од најмање шест мјесеци или за кривично дјело које га чини неподобним за обављање послова у Установи,

5. да није отпуштен из органа управе као резултат дисциплинске мјере на било којем нивоу власти у БиХ три године прије објављивања јавног конкурса,

6. да се на њега не односи члан IX став 1. Устава БиХ,

7. да испуњава и друге услове утврђене законом или другим прописима,

2) посебне услове:

1. одговарајућу стручну спрему, радно искуство у траженом степену образовања, положен одговарајући стручни испит и друге услове утврђене Правилником из члана 15. овог закона,

2. изузетно од тачке 2) подтачка 1. овог става, лица која се примају у радни однос на одређено вријеме због повећаног обима посла не морају испуњавати услове у вези са одговарајућим стручним испитом.

(2) Лица која заснивају радни однос у Установама на пословима и задацима из члана 24. став 2, члана 25. став 3. и члана 27. став 4. овог закона, поред услова предвиђених у ставу 1. овог члана, треба да испуњавају и здравствене и психофизичке способности потребне за обављање тих послова.

(3) Здравствене способности кандидата из става 2. овог члана оцјењује здравствена установа овлашћена за издавање љекарских увјерења за запослене на пословима са посебним условима рада, а психофизичке способности за припаднике службе обезбјеђења из члана 24. став 2. овог закона, посебна комисија коју именује директор Установе.

(4) Запослена и постављена лица у Установама својим владањем и изгледом у свакој прилици морају пружати добар примјер затвореницима и притвореним лицима.

2. Права и обавезе из радног односа

Члан 31

(1) Због посебних услова рада и природе послова радна мјеста на којима раде овлашћена службена лица Министарства и Установа на којима се врши непосредни утицај на затворенике и притворенике, утврђују се као радна мјеста на којима се стаж осигурања рачуна у увећаном трајању од највише 16 мјесеци за 12 мјесеци ефективног стажа.

(2) Лицима из става 1. овог члана Министарство издаје увјерења о времену проведеном на тим пословима.

(3) Право на стаж осигурања у увећаном трајању не припада раднику за вријеме трајања приправничког стажа.

(4) Радна мјеста на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем и степен увећања стажа по том основу, рјешењем утврђује министар.

Члан 32

(1) Запослено лице, по потреби, обавезно је да ради и дуже од пуног радног времена, а може му се прекинути или одгодити коришћење годишњег одмора у интересу службе.

(2) Рјешење о дужем радном времену, одгађању, односно прекиду коришћења годишњег одмора доноси директор Установе.

Члан 33

(1) Установа врши осигурање живота запослених лица и закључује уговор са овлашћеном осигуравајућом кућом.

(2) У случају смрти запосленог који је изгубио живот у вршењу или поводом вршења службеног посла или задатка, трошкове набавке посмртне опреме сноси Установа.

(3) На права породице у случају смрти запосленог примјењује се Посебни колективни уговор за запослене у правосуђу Републике Српске.

Члан 34

(1) Запослени у Установама који раде на пословима извршења санкција стално се стручно усавршавају и оспособљавају у складу са оквирним планом и програмом стручног усавршавања и оспособљавања.

(2) Министарство може самостално и посредством пројеката међународних организација и стручних удружења које се баве људским правима затвореника, притвореника и малољетника организовати стручну обуку за запослене из става 1. овог члана, путем семинара, савјетовања и других облика стручног усавршавања.

(3) Ради унапређивања домаће праксе и њеног усклађивања са међународним стандардима из области извршења санкција, Министарство у складу са оквирним планом и програмом стручног усавршавања и оспособљавања из става 1. овог члана, обезбјеђује и примјену програмских оквира сачињених у сарадњи са међународним организацијама у оквиру пројеката у којима је Министарство партнер.

(4) Програмски оквир из става 3. овог члана заснива се на међународним стандардима, конвенцијама, нормама и другим актима донесеним у овој области, као и на стручним областима обрађеним у пројектима међународне заједнице који су садржани у материјалима у писаној форми (приручници, смјернице, зборници радова и сл.).

(5) Оквирни план и програм стручног усавршавања и оспособљавања запослених у Установама доноси министар.

(6) На основу оквирног план и програма из става 5. овог члана, директор Установе доноси годишњи план и програм стручног усавршавања и оспособљавања запослених у Установи.

Члан 35

(1) Провјера здравствених и психофизичких способности запослених који раде на пословима обезбјеђења обавља се једном у току двије године, а по указаној потреби могу се упућивати и у краћим периодима, о чему одлучује директор Установе.

(2) Провјера здравствених способности запослених који раде на осталим пословима за које се радни стаж рачуна у увећаном трајању обавља се једном у три године, а по потреби могу се упућивати и у краћим периодима, о чему одлучује директор Установе.

(3) Провјеру здравствених способности запослених из ст. 1. и 2. овог члана обавља здравствена установа овлашћена за издавање лекарских увјерења за запослене на пословима са посебним условима рада.

(4) Уколико код запослених из ст. 1. и 2. овог члана настану психичке промјене или промјене у општем здравственом стању које их чине неспособним за вршење тих послова, запослени се упућују надлежном органу за оцјену радне способности, у складу са законом којим се уређују права из пензијског и инвалидског осигурања.

(5) Уколико надлежни орган утврди постојање преостале радне способности, запослени се распоређује на друге послове у складу са могућностима Установе или му се омогућава преквалификација.

(6) Уколико не постоји могућност распоређивања на друге послове, запосленом из става 5. овог члана престаје радни однос.

(7) Рјешење о престанку радног односа доноси директор Установе.

Члан 36

Запосленом раднику у Установи, коме престане радни однос ради одласка у пензију припада отпремнина у складу са Посебним колективним уговором за област правосуђа за запослене у институцијама правосуђа Републике Српске.

3. Упућивање на рад у другу Установу

Члан 37

(1) Овлашћено службено лице из члана 31. став 1. овог закона, због потреба посла или повећаног обима посла, може бити привремено упућено без његове сагласности у другу Установу, најдуже шест мјесеци у току једне године, а уз његову сагласност, најдуже 12 мјесеци.

(2) Рјешење о упућивању доноси министар.

(3) Против рјешења из става 2. овог члана може се изјавити приговор у року од осам дана од дана пријема рјешења.

Члан 38

(1) Запослени у Установи, осим запослених из члана 18. овог закона, може бити распоређен у Установи на друге послове за које испуњава услове предвиђене Правилником из члана 15. овог закона, ако то налаже нова организација или рационализација послова или потреба посла.

(2) Рјешење о распореду из става 1. овог члана доноси директор Установе.

(3) Против рјешења из става 2. овог члана може се изјавити приговор министру у року од осам дана од дана пријема рјешења.

Члан 39

(1) Запослени у Установи оцјењују се једном годишње ради осигуравања ефикасног начина процјене рада, подстицања запослених да искажу максимум своје способности, уочавања недостатака у раду и признавања истакнутог рада, давања подстицаја за бољи рад, те постављања нових радних циљева.

(2) Правилник о поступку и начину оцјењивања рада доноси министар.

Члан 40

(1) Запослени у Установи оцјењују се сљедећим оцјенама:

1) не задовољава,

2) задовољава,

3) добар,

4) врлодобар,

5) одличан.

(2) Директора Установе и замјеника директора Установе оцјењује министар или лице које он овласти, а помоћнике директора Установе и руководиоце посебних одјељења оцјењује директор Установе.

(3) Остале запослене у Установи оцјењује помоћник директора Установе.

Члан 41

(1) Директор Установе, замјеник директора Установе и помоћник директора Установе могу изјавити приговор министру на оцјену у року од осам дана од дана пријема рјешења о оцјени рада.

(2) Остали запослени у Установи могу изјавити приговор директору Установе на оцјену у року од осам дана од дана пријема рјешења на оцјену рада.

4. Поступак разрјешења

Члан 42

(1) Директора Установе и замјеника директора Установе рјешењем разрјешава министар:

- 1) након истека мандата на који је постављен,
  - 2) ако поднесе оставку,
  - 3) ако годишњи извјештај о раду буде оцијењен негативном оцјеном и под другим условима предвиђеним овим законом,
  - 4) у случају да су у обављању послова настали пропусти који битно утичу на негативан рад и функционисање Установе,
  - 5) у случају смрти.
- (2) Након разрјешења, директор Установе или замјеник директора Установе распоређују се у Установу на послове који одговарају њиховој стручној спреми.
- (3) Против рјешења из става 1. овог члана није дозвољена жалба, али се може покренути спор пред надлежним судом.

Члан 43

(1) Помоћника директора Установе разрјешава директор Установе:

- 1) истеком времена на које је постављен,
  - 2) ако поднесе оставку,
  - 3) у случају када директор Установе утврди да су у обављању послова настали пропусти који битно утичу на негативан рад и функционисање службе, односно Установе,
  - 4) у случају смрти.
- (2) Након разрјешења, помоћник директора Установе распоређује се на послове за које испуњава услове предвиђене Правилником из члана 15. овог закона.
- (3) Против рјешења из става 1. овог члана може се изјавити жалба министру у року од 15 дана од дана пријема рјешења.

Члан 44

(1) Запосленом у Установи престаје радни однос:

- 1) у случају смрти,
- 2) истеком рока, уколико је радни однос заснован на одређено вријеме,
- 3) споразумним раскидом,
- 4) када испуни услове за остваривање права на старосну пензију у вези са годинама живота и стажа осигурања или када наврши године живота и пензијски стаж за остваривање права на старосну пензију према прописима којима се уређује област пензијског и инвалидског осигурања, а припадници службе обезбјеђења када наврше 40 година пензијског стажа, без обзира на године живота,

5) у случају укидања или реорганизације Установе или укидања радног мјеста, ако не буде распоређен на друго радно мјесто у року од три мјесеца од дана када је дошло до реорганизације или укидања,

6) ако правоснажном пресудом буде осуђен на безусловну казну затвора од најмање шест мјесеци, осим за кривична дјела извршена против безбједности јавног саобраћаја,

8) ако одбије распоређивање или када из неоправданих разлога не ступи на радно мјесто на које је распоређен,

7) ако је приликом заснивања радног односа прећутао или дао нетачне податке који су били од значаја за заснивање радног односа,

8) ако не постоји могућност да се у року од три мјесеца након разрјешења распореди на послове који одговарају његовој стручној спреми,

9) када два пута узастопно добије оцјену не задовољава.

(2) О престанку радног односа директор Установе доноси рјешење.

(3) Против рјешења из става 2. овог члана може се изјавити жалба министру у року од 15 дана од дана пријема рјешења.

Члан 45

Уколико дође до реорганизације или укидања Установе, министар ће посебним правилником утврдити услове за утврђивање вишка запослених, начин њиховог збрињавања, као и обим права која им по том основу припадају.

Члан 46

На права из радног односа, која нису прописана овим законом, примјењују се одредбе Закона о раду, Закона о платама запослених у институцијама правосуђа Републике Српске, Општег колективног уговора и Посебног колективног уговора за запослене у институцијама правосуђа Републике Српске.

5. Дисциплинска одговорност радника Установа

Члан 47

Радници Установе одговорни су за учињене повреде радних обавеза и дужности, које могу бити лакше и теже.

Члан 48

(1) Лакшом повредом радних обавеза и дужности сматра се поступање противно правилима о раду и прописима о начину обављања послова у Установама које је изазвало или је могло изазвати штетне посљедице мањег значаја, а нарочито:

1) учестало кашњење, неоправдано одсуство у току радног времена и одлазак са посла прије истека радног времена,

2) неблаговремено, несавјесно или неодговорно обављање послова и задатака усљед којих нису наступиле штетне посљедице.

(2) За повреде радних обавеза и дужности из става 1. овог члана може се изрећи мјера укор или новчана казна у износу до 20% од мјесечне плате запосленог, остварене у мјесецу у којем је повреда учињена, а највише у трајању до три мјесеца.

Члан 49

(1) Тежом повредом радних обавеза и дужности сматра се поступање противно правилима о раду и прописима о начину обављања послова у Установама, које је изазвало или је могло изазвати штетне посљедице већег значаја, а нарочито:

- 1) неизвршавање, несавјесно или неблаговремено извршавање послова и радних задатака,
- 2) примање поклона од затвореника, притвореника и чланова њихових породица,
- 3) трговање и размјена робе са затвореним и притвореним лицима,
- 4) уношење у Установу или изношење из Установе забрањених ствари за рачун затвореника и притворених лица, као и помагање или омогућавање таквих радњи или међусобно посуђивање, позајмљивање и давање на коришћење ствари, предмета и средстава која се налазе у власништву или посједу затвореника и притвореника, односно запосленог,
- 5) свако договарање са затвореницима и притвореницима, чиме се омета истрага, или ради помагања бјекства,
- 6) непријављивање завјере затвореника и притвореника која се тиче побуне, бјекства или других облика нарушавања кућног реда,
- 7) одавање службене или друге тајне утврђене законом или општим актом,
- 8) одбијање извршења послова и задатака на које је запослени распоређен или одбијање налога непосредног руководиоца,
- 9) неоправдано изостајање са посла пет радних дана у току шест мјесеци или неоправдано изостајање са посла три дана узастопно,
- 10) долазак на рад под дејством алкохола или других опојних средстава, односно конзумирање алкохола или других опојних средстава у току радног времена,
- 11) крађа, намјерно уништење, оштећење или незаконито располагање средствима Установе, оштећење имовине која је повјерена на чување, као и доношење штете трећим лицима коју је Установа дужна надокнадити,
- 12) бављење пословима који су неспојиви са службеном дјелатношћу,
- 13) издавање или извршавање наређења, којим се очигледно угрожава безбједност затвореника и притвореника, као и имовине,
- 14) прекорачења овлашћења при употреби средстава принуде,
- 15) издавање наређења чије би извршење представљало кривично дјело,
- 16) избјегавање обавеза у вези са стручним оспособљавањем и усавршавањем,
- 17) избјегавање љекарских прегледа ради утврђивања способности за рад,

- 18) понашање у Установи и ван Установе које нарушава углед Установе,
- 19) неблаговремено поступање у обављању радних обавеза и дужности или спровођења радњи које су у супротности са законом и прописима донесеним на основу закона,
- 20) повреда прописа о безбједности и опасности од пожара, експлозије или других елементарних непогода до којих је дошло намјерно или због грубе непажње,
- 21) неовлашћена послуга и коришћење опреме и средстава повјерених за извршење службеног задатка,
- 22) несавјесно чување, неовлашћено коришћење и изношење службених списа или података,
- 23) насилничко, недолично и увредљиво понашање према другим запосленим у Установи и странкама,
- 24) физички напад на другог радника или међусобна туча.

(2) За теже повреде радних обавеза и дужности може се изрећи новчана казна у висини од 20% до 30% мјесечне плате запосленог остварене у мјесецу у којем се мјера изриче, у трајању од једног до шест мјесеци, или мјера престанка радног односа.

Члан 50

- (1) Дисциплински поступак против директора Установе и замјеника директора Установе покреће се захтјевом, који подноси министар или лице које министар за то овласти.
- (2) Дисциплински поступак против запосленог у Установи покреће се захтјевом, који подноси директор Установе.
- (3) Захтјев за покретање дисциплинског поступка доставља се запосленом на којег се поступак односи, дисциплинској комисији и надлежном синдикату, а против захтјева није дозвољена жалба.

Члан 51

- (1) Дисциплински поступак покренут против директора Установе и замјеника директора Установе води дисциплинска комисија, коју именује министар.
- (2) Дисциплински поступак покренут против запослених у Установи води дисциплинска комисија, коју именује директор Установе.
- (3) Комисија се састоји од предсједника и два члана, који могу имати замјенике.

Члан 52

- (1) Дисциплинске мјере за директора Установе и замјеника директора Установе изриче рјешењем дисциплинска комисија.
- (2) Дисциплинске мјере за запослене у Установи изриче рјешењем директор Установе, на приједлог дисциплинска комисије.
- (3) Против рјешења из ст. 1. и 2. овог члана може се уложити приговор министру у року од осам дана од дана пријема рјешења.

Члан 53

Запослени у Установи удаљава се из Установе у случају:

- 1) ако је потврђена оптужница за кривично дјело учињено у вршењу његових послова и задатака или
- 2) ако се запослени налази у притвору или на издржавању казне затвора због почињеног кривичног дјела.

Члан 54

Запослени се удаљава из Установе у случају:

- 1) ако је потврђена оптужница за кривично дјело за које се може изрећи казна затвора - у трајању од најмање три године или
- 2) ако је покренут дисциплински поступак због учињене теже повреде радне дужности - до завршетка дисциплинског поступка.

Члан 55

- (1) Рјешење о удаљењу запосленог у Установи доноси директор Установе, односно министар за директора Установе и замјеника директора Установе.
- (2) У случају удаљења, запослени има право на плату у износу од 50%, док удаљење траје.
- (3) На рјешење о удаљењу, које доноси директор Установе, може се изјавити приговор министру у року од осам дана од дана пријема рјешења.
- (4) Приговор не одгађа извршење рјешења.
- (5) На рјешење о удаљењу, које доноси министар није дозвољена жалба, али се може покренути спор пред надлежним судом.

Члан 56

Одредбе о покретању, вођењу и застарјелости дисциплинског поступка за утврђивање повреда радних обавеза и дужности и дисциплинске одговорности запослених, утврдиће се Правилником о дисциплинској одговорности запослених у Установама, који доноси министар.

6. Посебне одредбе о служби обезбјеђења

Члан 57

- (1) Припадници службе обезбјеђења врше послове и задатке и у случају када је извршење тих послова и задатака опасно по њихов живот.
- (2) Припадницима службе обезбјеђења издаје се службена легитимација и значка, којом доказују службену функцију и право ношења оружја и униформе.
- (3) Право на службену легитимацију и значку, поред припадника службе обезбјеђења из става 2. овог члана, има директор Установе, замјеник директора Установе и инспектори у Министарству.

(4) Правилник о службеној легитимацији и значки припадника службе обезбјеђења из става 2. овог члана доноси министар.

Члан 58

(1) Лице које се први пут прима у службу обезбјеђења прима се као приправник на основу јавног конкурса.

(2) Приправник се у току обављања приправничког стажа, који траје шест мјесеци, оспособљава за самостално вршење послова и задатака.

(3) Оспособљавање из става 2. овог члана обавља се у Установи или на курсу за приправнике, по програму који доноси Министарство.

(4) Након завршеног приправничког стажа, приправник полаже стручни испит пред комисијом коју именује министар, а чланови комисије могу имати право на накнаду за свој рад.

(5) Висину накнаде утврђује рјешењем министар.

(6) Приправнику у служби обезбјеђења који не заврши стручно оспособљавање с успјехом или не положи стручни испит, односно самовољно прекине приправнички стаж, престаје радни однос у Установи.

(7) Правилник о условима и начину полагања стручног испита радника службе обезбјеђења доноси министар.

Члан 59

(1) За приправника у служби обезбјеђења може бити примљено лице које, поред законом прописаних услова за пријем у радни однос у органу управе, испуњава и слjedeће услове:

1) да није старије од 27 година,

2) да има средњу стручну спрему, у четворогодишњем трајању,

3) да испуњава здравствене и психофизичке услове.

(2) За приправника у служби обезбјеђења, на радна мјеста за која је предвиђена виша или висока стручна спрема, може се примити и лице које је старије од 27, а млађе од 30 година.

(3) Прије пријема у радни однос у службу обезбјеђења врши се провјера психофизичких способности кандидата, у складу са Упутством о начину провјере психофизичких способности кандидата за пријем у службу обезбјеђења, које доноси министар.

Члан 60

(1) Изузетно од одредаба члана 58. став 1. овог закона, за радника у служби обезбјеђења, без својства приправника може се примити лице које је радило као припадник службе обезбјеђења у другим Установама, полицији, судској полицији или војсци, уз обавезу да у року од шест мјесеци од ступања на рад положи стручни испит у складу са правилником из члана 58. став 7. овог закона.

(2) Лицу које не положи стручни испит у року из става 1. овог члана, престаје радни однос.

Члан 61

(1) Свака Установа из састава службе обезбјеђења оснива посебно обучену и опремљену јединицу ради одржавања реда и безбједности Установе.

(2) Наредбу о употреби посебне јединице Установе доноси директор Установе, уз сагласност министра.

(3) У случају нарушавања реда и безбједности у Установи у већем обиму, министар наредбом може ангажовати једну или више посебних јединица Установа у циљу успостављања нарушеног реда и безбједности Установе.

(4) У случају нарушавања реда и безбједности у Установи у већем обиму, када због неопходности хитне реакције нема услова за ангажовање посебних јединица из других Установа, министар може од министра унутрашњих послова затражити ангажовање и употребу најближе посебне јединице Министарства унутрашњих послова, у складу са споразумом потписаним између Министарства и Министарства унутрашњих послова.

(5) Правилник о организацији и употреби посебне јединице службе обезбјеђења казнено-поправне установе доноси министар.

7. Чување службене тајне и информисање

Члан 62

(1) Сви запослени у Установама чувају службену тајну.

(2) Обавеза чувања службене тајне траје и по престанку радног односа у Установи.

(3) Као службена тајна, у смислу овог закона, сматрају се:

1) подаци и документи до којих је запослени дошао у вршењу или поводом вршења радних задатака, који су законом, односно прописом донесеним на основу закона и општег акта, предвиђени као службена тајна,

2) подаци и документи, мјере и радње до којих је запослени дошао у вршењу или поводом вршења радних задатака, а чијим би се саопштавањем или одавањем на други начин неовлашћеном лицу могао осујетити или отежати рад Установе, или би било штетно по интерес Установе или другог правног лица.

(4) Правилник о начину чувања службене тајне доноси министар.

Члан 63

(1) Када је то у јавном интересу, министар или лице које он овласти може дати информације и саопштења средствима јавног информисања о питањима из области извршења санкција.

(2) Саопштења и информације могу се ускратити ако се тиме одаје службена тајна, озбиљно угрожава безбједност Установе и угрожавају људска права затвореника и запослених радника у Установи.

Члан 64

- (1) Појединачне и групне посјете Установама одобрава министар.
- (2) Представницима домаћих и страних институција и удружења која се баве заштитом људских права омогућава се посјета Установама.
- (3) Одредбе из става 1. овог члана не односе се на припаднике надлежних органа када обављају службене радње из своје надлежности у просторијама Установа.
- (4) Извођење затвореника из Установе ради обављања службене радње по налогу суда или тужилаштва врши се уз претходно обавјештавање Установе.
- (5) Изузетно, посјета се може ускратити ако то налажу разлози безбједности у Установи, а образложени одговор доставља се институцији или удружењу из става 2. овог члана.
- (6) У сврху обавјештавања јавности о раду Установа водиће се рачуна да се омогући посјета представницима јавног информисања, научних радника који се баве проучавањем криминалитета и извршењем санкција, као и студената одговарајућих високошколских установа.
- (7) Лицима која посјећују Установу, министар или лице које он овласти може одобрити разговор са затвореницима или одређеним затвореником, уз присуство или без присуства запосленог у Установи.

ГЛАВА IV

НАДЗОР НАД РАДОМ УСТАНОВА

1. Надлежност Министарства у поступку надзора

Члан 65

- (1) Надзор над радом Установа је у надлежности Министарства.
- (2) Надзор из става 1. овог члана, у области извршења санкција, врши Одјељење за надзор над радом Установа путем овлашћених службених лица - инспектора, а у изузетним случајевима, по посебном овлашћењу министра, и начелник Одјељења за надзор.
- (3) Надзор над радом Установа у вези са контролом финансијског пословања, радних односа, заштите на раду, здравствене и санитарне заштите затвореника и притвореника, услова и начина припремања хране, врше овлашћени органи у складу са посебним прописима којима се прописује њихова надлежност и овлашћења.
- (4) Надзор над радом Установа у вези са контролом радних односа, поред овлашћених органа за вршење надзора, по посебном овлашћењу министра, могу вршити помоћник министра за извршење санкција, начелник и виши стручни сарадник одјељења за управно-правне и нормативне послове у ресору извршења санкција.
- (5) Уколико се надзором из става 4. овог члана утврде неправилности, односно недостаци, налаже се извршење мјера ради отклањања утврђених недостатака, а уколико директор Установе не изврши наложене мјере, министар доноси акт којим ће укинути или поништити акт Установе који је у супротности са законом или другим актом.

Члан 66

(1) Министарство врши надзор над примјеном прописа и стручног рада Установа у циљу обезбјеђења јединственог система извршења санкција, преношења искустава, анализирања и праћења рада појединих служби и пружања стручне помоћи.

(2) Надзор из става 1. овог члана, који се односи на извршење казне затвора и васпитне мјере обухвата контролу:

- 1) планова и програма рада Установе и појединих њених организационих јединица,
- 2) планова и програма стручног усавршавања и обучавања запослених који раде на пословима извршења санкција,
- 3) организације и рада служби обезбјеђења и третмана,
- 4) организације и рада матичне евиденције, пријемно-отпусног одјељења,
- 5) начина одређивања и реализације програма поступања,
- 6) стања безбједности,
- 7) примјене дисциплинских мјера према затвореницима,
- 8) спровођења здравствених и хигијенских мјера,
- 9) стања законитог и правилног поступања са затвореницима и лицима којима је уз казну затвора изречена и мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи и обавезног лијечења од зависности,
- 10) примјене условног отпуста,
- 11) примјене овог закона и других прописа којима се регулише област извршења санкција,
- 12) организације рада затвореника,
- 13) заштите права затвореника,
- 14) примјене критеријума приликом одобравања погодности,
- 15) стања објеката, затворских услова смјештаја, гријања, исхране, обезбјеђења одјеће и обуће затвореницима и друго.

(3) Министарство, у сарадњи са Установама, врши надзор над извршењем мјере рада у јавном интересу.

(4) У вршењу инспекцијског надзора, инспектор је независан у свом раду и предузима радње на основу овог закона и других прописа.

(5) Правилник о начину вршења инспекцијског надзора над радом Установа доноси министар.

2. Начин вршења инспекцијског надзора

(1) У вршењу надзора, директор Установе и запослени у Установи сарађују са инспекторима, стављају на располагање сву тражену документацију и потребне податке и омогућавају им несметан рад.

(2) У вршењу надзора, инспектори могу да разговарају са затвореницима без присуства запослених у Установи, као и са запосленима у Установи, без присуства њихових непосредних руководиоца или директора Установе.

(3) Када оцијени као потребно, инспектор може од лица из става 2. овог члана узети изјаве, које се уписују у записник.

Члан 68

(1) О извршеном надзору инспектор сачињава записник, који се доставља министру и директору Установе.

(2) За отклањање уочених неправилности и недостатака у раду, инспектор на основу овлашћења министра доноси рјешење у којем налаже одређене мјере и рокове за њихово отклањање, а за унапређење рада даје одређене приједлоге или препоруке.

(3) Рјешење о наложеним мјерама доставља се директору Установе.

(4) Копија документације, која је предмет надзора, може се доставити као прилог записника.

(5) Директор Установе поступа по наложеним мјерама и датим роковима и о томе писмено обавјештава Министарство.

(6) Ако постоје основи сумње да је учињено кривично дјело које је прописано Кривичним закоником Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 64/17), (у даљем тексту: Кривични законик), инспектор подноси извјештај министру и надлежном тужилаштву.

Члан 69

(1) На наложене мјере и дате рокове у рјешењу из члана 68. став 3. овог закона, директор Установе има право приговора министру у року од осам дана од дана пријема рјешења.

(2) Приговор одгађа извршење наложених мјера, осим у случају када је у извјештају оцијењено да се на тај начин отклања непосредна опасност по живот и здравље затвореника, притвореника и малољетника или имовине и када је то у интересу безбједности Установе.

(3) Министар одлучује рјешењем по приговору, које је коначно.

(4) Ако након коначног рјешења министра наложене мјере нису реализоване у одређеном року, инспектор који је наложио мјере покреће иницијативу за утврђивање одговорности директора Установе.

Члан 70

(1) Ако се у поступку надзора утврди да Установа не испуњава прописане здравствене и хигијенске услове или је битно угрожена безбједност, министар доноси рјешење о привременом прекиду рада Установе и врши премјештај затвореника, притвореника и малољетника у другу Установу.

(2) Ако је у Установи нарушена безбједност, министар може да разријеши дужности директора Установе и привремено одреди друго лице које ће обављати послове директора Установе.

Члан 71

(1) У циљу надзора над заштитом и стањем људских права и услова у којима се извршавају санкције, Народна скупштина Републике Српске може именовати Независну комисију.

(2) Комисија из става 1. овог члана врши надзор над заштитом и стањем људских права и услова у којима се извршавају санкције у Установама, самостално или у сарадњи са надлежним инспекторима или међународним и другим институцијама које су надлежне за праћење и остваривање људских права и основних слобода, у складу са законом и одговарајућим међународним документима.

(3) Независна комисија је независна у свом раду и надлежни органи и институције достављају јој податке од значаја за њен рад.

(4) Независна комисија се састоји од пет чланова - експерата из правне или друге сродне области, који познају проблеме извршења санкција, а нису запослени у институцијама у којима се извршавају санкције, нити у Министарству.

(5) Независна комисија се именује на период од пет година, са могућношћу још једног поновног избора на период од пет година.

(6) Независна комисија доноси Пословник о свом раду.

(7) Независна комисија подноси годишњи извјештај о свом раду и доставља га Народној скупштини Републике Српске и Министарству.

(8) Одредбе у вези са чувањем службене тајне или другог прописа односе се и на комисију из става 1. овог члана приликом обављања послова и задатака у оквиру своје надлежности, када дође до сазнања или у посјед података и докумената из члана 62. овог закона.

ГЛАВА V ИЗВРШЕЊЕ КАЗНЕ ЗАТВОРА

1. Упућивање осуђеног на издржавање казне затвора

Члан 72

Осуђени се упућује на издржавање казне затвора у Установу у складу са Правилником о упућивању осуђених и кажњених лица на издржавање казне затвора, који доноси министар.

Члан 73

(1) Упућивање осуђеног на издржавање казне затвора у Установу врши основни суд на чијем подручју осуђени има пребивалиште, односно боравиште у вријеме када је одлука којом је изречена казна постала правоснажна.

(2) Суд из става 1. овог члана задржава надлежност и ако се пребивалиште, односно боравиште осуђеног касније промијени.

(3) Осуђеног, који је у притвору, на издржавање казне затвора, у складу са Правилником из члана 72. овог закона, упућује основни суд у сједишту Установе у којој се притвореник налази.

(4) Затвореника, који се налази на издржавању казне затвора, а који је правоснажном пресудом осуђен на казну затвора за друго кривично дјело или му је правоснажном пресудом изречена јединствена казна затвора у складу са одредбама Закона о кривичном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 53/12 и 91/17) на издржавање казне затвора упућује основни суд у сједишту Установе у којој се затвореник налази.

(5) Ако је мјесто пребивалишта или боравишта осуђеног непознато, или је његово пребивалиште или боравиште у иностранству, надлежан за упућивање је основни суд који је донио првостепену пресуду, а ако је првостепену пресуду донио окружни суд, упућивање осуђеног лица врши основни суд у сједишту тог окружног суда.

(6) Ако је мјесто пребивалишта или боравишта осуђеног на подручју другог ентитета, а суд ентитета огласи се ненадлежним за извршење и упућивање на издржавање казне затвора, поступа се у складу са ставом 5. овог члана.

(7) Ако је пресуду донио инострани суд, а призната је пресудом надлежног суда Републике Српске, рјешење које је уједно и упутни акт за осуђеног о преузимању затвореника који се већ налази на издржавању казне затвора у иностранству, доноси министар.

(8) Рјешење о преузимању извршења казне затвора осуђеника који се не налази на издржавању казне затвора у иностранству доноси министар, а упућивање тог осуђеника на издржавање казне затвора у Установу у Републици Српској, на основу рјешења министра, врши се у складу са ставом 1. овог члана.

(9) Затвореник, који се већ налази на издржавању друге казне затвора, неће се позивати ради уручивања упутног акта, већ ће се упутни акт затворенику уручити путем Установе.

Члан 74

(1) Суд, који је донио првостепену пресуду, уз пресуду којом је изрекао казну затвора, доставља суду надлежном за извршење и све податке о личности осуђеног који су прибављени у току поступка, а који могу бити од значаја за извршење казне затвора (подаци о ранијем вршењу кривичних дјела, налаз вјештака, социјалну анамнезу, извод из казнене евиденције и др.), уколико ти подаци нису садржани у пресуди и уколико их затражи надлежни суд.

(2) Суд, који је донио првостепену пресуду, а није надлежан за упућивање осуђеног на издржавање казне затвора поступа у складу са одредбама из става 1. овог члана.

(3) Уколико предсједник суда који врши упућивање осуђеног на издржавање казне затвора оцијени да би лице могло осујетити извршење казне затвора одласком у иностранство, може од надлежног органа тражити да му се одузме путна исправа до ступања на извршење казне затвора.

(4) О одузимању путне исправе издаје се потврда.

Члан 75

(1) Суд позива осуђеног који се налази на слободи и саопштава му дан када треба да се јави ради издржавања казне затвора у одређеној Установи.

(2) Дан јављања у Установу одређује се тако да осуђеном остане најмање осам, а највише 15 дана до јављања на издржавање казне затвора.

(3) При саопштењу, суд издаје осуђеном упутни акт, као и возну карту, ако за одлазак треба користити превозна средства јавног саобраћаја.

(4) Суд приликом упућивања осуђеног на издржавање казне затвора, истовремено, а најкасније у року од три дана, обавјештава Установу о датуму када осуђени треба да се јави на издржавање казне затвора.

(5) Уз упутни акт у којем се обавезно наводи јединствени матични број осуђеног, суд доставља препис пресуде и извод из казнене евиденције, који не може бити старији од шест мјесеци.

(6) За лица која се упућују на издржавање казне затвора прије правоснажности пресуде, суд уз рјешење о упућивању на издржавање казне доставља и препис неправоснажне пресуде.

(7) Трошкове из става 3. овог члана сноси суд који упућује осуђеног на издржавање казне затвора.

Члан 76

(1) Ако се уредно позвани осуђени не јави у Установу утврђеног дана, Установа о томе одмах обавјештава суд, који издаје наредбу судској полицији да се такво лице принудно спроведе у Установу.

(2) За осуђеног, који је бјекством осујетио издржавање казне затвора, надлежни суд доноси наредбу за расписивање потјернице и доставља је надлежном органу унутрашњих послова.

(3) Када осуђено лице буде лишено слободе, спроводи се у Установу.

Члан 77

(1) Почетак издржавања казне затвора рачуна се од дана када се осуђени сам јави у Установу на издржавање казне затвора, односно када буде спроведен у Установу.

(2) О датуму ступања на издржавање казне затвора, Установа одмах обавјештава суд који је упутио осуђеног на издржавање казне затвора, орган унутрашњих послова према мјесту пребивалишта, односно боравишта осуђеног, а у случају пријема у нерадне дане, први наредни радни дан.

(3) Ако осуђени, који се упућује на издржавање казне затвора има малољетну дјецу или друга лица о којима се брине, суд о томе обавјештава надлежни орган социјалне заштите.

(4) О датуму ступања на издржавање казне затвора страног држављанина, Установа одмах обавјештава надлежну службу за послове са странцима у Министарству безбједности Босне и Херцеговине, у складу са прописом којим се регулишу кретање и боравак странаца у БиХ.

(5) О датуму ступања на издржавање казне затвора лица без држављанства, Установа одмах обавјештава представника међународне организације која штити интересе лица без држављанства.

2. Одгађање извршења казне затвора

Члан 78

(1) Осуђеном који се налази на слободи може се, на његову молбу, на приједлог надлежног органа социјалне заштите и браниоца по његовом избору одгодити извршење казне затвора:

1) ако је оболио од теже акутне и друге теже болести, а провјером се утврди да у казнено-поправној установи нема услова за лијечење - док болест траје,

2) због смрти или теже болести брачног или ванбрачног друга, дјетета, усвојеника, родитеља и усвојиоца осуђеног - најдуже три мјесеца,

3) ако је одгађање потребно ради извршења или довршења неодложних пољских или сезонских радова изазваних елементарном непогодом или другим удесом, а у породици осуђеног нема других чланова способних за рад, нити се због слабог имовног стања и других оправданих разлога може ангажовати друго лице за обављање ових послова - најдуже три мјесеца,

4) ако је осуђени обавезан да изврши одређени посао који је већ почео, а услед неизвршења тог посла би настала знатна штета - најдуже три мјесеца од дана одгађања,

5) ако је одгађање осуђеном потребно због завршетка школовања - најдуже шест мјесеци,

6) ако је одгађање осуђеном потребно због полагања већ пријављеног испита - два мјесеца,

7) ако је заједно са осуђеним на издржавање казне затвора позван и брачни друг или други чланови заједничког домаћинства или ако се неко од њих већ налази на издржавању казне затвора, а истовременим издржавањем казне затвора свих тих лица било би угрожено издржавање малолетних, болесних или старих чланова породице - најдуже шест мјесеци,

8) осуђеници - трудници, последије навршених шест мјесеци трудноће и осуђеници која има дијете млађе од годину дана - најдуже до навршене дјететове прве године,

9) ако је супруга осуђеног на три мјесеца пред порођајем или од порођаја није протекло више од шест мјесеци, а нема других чланова домаћинства који јој могу помоћи - најдуже шест мјесеци,

10) ако је осуђени једини хранилац породице, а ступањем на издржавање казне затвора било би угрожено издржавање породичног домаћинства - најдуже шест мјесеци.

(2) Осуђени коме је извршење казне затвора одгођено због теже акутне и друге теже болести свака три мјесеца, а на захтјев суда и чешће, о свом здравственом стању подноси извјештај здравствене установе у којој се лијечи.

Члан 79

(1) Молба за одгађање извршења казне затвора подноси се надлежном суду у року од три дана од дана пријема упутног акта.

(2) Ако је тежа акутна болест осуђеног, односно смрт или тежа болест његовог брачног друга, дјетета, усвојеника, родитеља или усвојиоца уследила последије протека рока од три дана, молба се може поднијети до дана када осуђени треба да се јави на издржавање казне затвора.

(3) У молби се наводе разлози за одгађање и прилажу докази који потврђују наведене разлоге и назначава вријеме за које се одгађање тражи.

(4) Доказе о разлозима због којих се тражи одгађање издаје надлежни орган.

Члан 80

(1) О молби за одгађање извршења казне затвора рјешава предсједник суда надлежан за упућивање на извршење казне затвора, који у року од три дана од дана пријема молбе донесе рјешење.

(2) Прије доношења рјешења предсједник суда може извршити потребне провјере ради утврђивања чињеница наведених у молби.

(3) Предсједник суда рјешењем одбацује молбу ако није поднесена у року или ако је молбу поднијело неовлашћено лице, односно молбу одбија ако у молби нису наведени разлози и приложени докази за одгађање извршења казне затвора.

(4) Почетак извршења казне затвора одгађа се до доношења рјешења о молби.

(5) Извршење казне затвора се не одгађа ако би због одгађања наступила застара.

(6) Затвореник који се налази на издржавању казне затвора не може поднијети молбу за одгађање наредне изречене казне затвора.

Члан 81

(1) Против рјешења којим се одбија молба за одгађање извршења казне затвора, осуђени има право жалбе предсједнику надлежног окружног суда у року од три дана од дана пријема првостепеног рјешења.

(2) Жалба одгађа извршење рјешења.

(3) Предсједник окружног суда донеси рјешење о жалби из става 1. овог члана у року од три дана од дана пријема списка, а одмах након донесеног рјешења доставља спис надлежном суду за извршење казне затвора.

(4) Рјешење предсједника окружног суда донесено по жалби је коначно и против њега се не може покренути управни спор.

(5) О одгађању извршења казне затвора суд надлежан за упућивање на извршење казне затвора, обавјештава Установу у коју се упућује осуђени.

(6) Предсједник надлежног суда опозива одгађање извршења казне затвора ако накнадно утврди да нису постојали или су престали разлози због којих је одгађање одобрено или је осуђени одгађање користио противно одобреној сврси.

3. Пријем осуђених у Установу, распоред и класификација

Члан 82

(1) Осуђени се примају у Установу на основу упутног акта надлежног суда и рјешења министра у случају трансфера затвореника из друге државе у Босну и Херцеговину.

(2) При ступању осуђеног у Установу ради издржавања казне затвора утврђује се његов идентитет, врши се комплетан претрес лица и ствари, упис у пријемну књигу, одузимају се предмети и ствари чије држање није допуштено.

(3) Приликом пријема у Установу затвореник може задржати ортопедска и друга неопходна медицинска помагала, а неопходне лијекове по одобрењу доктора медицине у Установи.

(4) Ствари за које се сумња да су у вези са извршењем кривичног дјела одузимају се од затвореника и уз записник предају надлежном органу.

(5) Ствари за које се сумња да су намијењене за бјекство затвореника, угрожавање реда и дисциплине, те ствари за које се сумња да могу нарушити здравље одузеће се, уништити или предати надлежном органу, о чему се сачињава записник, а један примјерак записника уручује се затворенику.

(6) Ако се појави сумња у идентитет, овлашћено службено лице Установе задржаће лице које се јавило на издржавање казне затвора и одмах обавијестити надлежни орган унутрашњих послова у сједишту Установе, који ће предузети мјере ради утврђивања идентитета.

(7) Приликом пријема затвореника у Установу, одмах, а најкасније у року од 24 сата утврђује се његово здравствено стање, које се уноси у здравствени картон, а у случајевима када то објективно није могуће, преглед затвореника врши се првог наредног радног дана.

(8) За вријеме док затвореник борави у пријемном одјељењу, а према процјени доктора медицине у Установи, уз сагласност затвореника, може се извршити РТГ снимак плућа, основно лабораторијско тестирање, тестирање на HCV, HIV, HBS антиген и на друге заразне болести.

Члан 83

(1) Након пријема у Установу, затвореник се упућује у пријемно одјељење гдје се из психолошког, педагошког, социјалног и безбједносног аспекта проучава његова личност и утврђује програм поступања.

(2) У пријемном одјељењу затвореник се уписује у матичну књигу и за њега се формира лични лист.

(3) Установа омогућава затворенику да се по пријему јави породици или лицу које он одреди.

(4) Затвореник се без обзира на висину изречене казне затвора и без његовог пристанка фотографише.

(5) Затвореник који издржава казну затвора до годину дана, може се задржати у пријемном одјељењу најдуже 15 дана, а затвореници који издржавају казну затвора преко годину дана, најдуже 30 дана.

Члан 84

(1) У току боравка у пријемном одјељењу, радници одјељења на јасан и разумљив начин упознају затвореника са одредбама овог закона и подзаконским актима из области извршења санкција, а посебно са правима, дужностима и обавезама затвореника у току издржавања казне затвора.

(2) Затвореник - страни држављанин, одмах по пријему на издржавање казне затвора упознаје се са правом да може остварити контакт са дипломатско-конзуларним представником своје државе или представником државе која штити његове интересе, уз услов реципроцитета.

(3) Одредбе овог закона, Правилника о кућном реду за издржавање казне затвора и други прописи који се односе на права и дужности затвореника треба да буду доступни затвореницима током издржавања казне затвора.

Члан 85

(1) На основу резултата проучавања личности затвореника које обавља тим стручњака пријемног одјељења врши се процјена ризика затвореника и утврђује приједлог програма поступања, који одобрава директор Установе на званичном распореду.

(2) Званичном распореду присуствују директор Установе и његови помоћници, стручни тим пријемног одјељења, васпитачи и референт за запошљавање затвореника.

(3) На званичном распореду затворенику се саопштава васпитни колектив, радно мјесто, интензитет васпитног рада, датум стицања формалних услова за одлучивање о погодностима, као и друге информације које су битне за његово укључење у затворенички колектив.

(4) Промјене у програму поступања према затворенику одобрава директор Установе на приједлог службе третмана.

4. Стандарди смјештаја, хигијенски услови

Члан 86

(1) Затворенику се обезбјеђује смјештај у заједничким просторијама за спавање, осим у случајевима предвиђеним чланом 10. став 2. овог закона.

(2) Заједнички боравак затвореника може се обезбиједити на радном мјесту, у процесу образовних активности, обједовања, током слободних активности у дневном боравку и кругу Установе, упражњавању вјерских потреба и сличним приликама, водећи рачуна да се не дерогирају разлози због којих осуђени издржава казну затвора одвојено од других.

(3) Затворенику се обезбјеђује посебан кревет, постељина, доступност питке воде, као и остали санитарни услови неопходни за одржавање личне и колективне хигијене.

(4) Смјештај затвореника треба да одговара хигијенским захтјевима предвиђеним овим законом и мјесним климатским приликама, на начин да се омогући коришћење прикладних просторија и уређаја за редовно одржавање личне хигијене, редовно бријање и шишање и купање при температури која одговара климатским условима и размацима који омогућавају нормално одржавање личне хигијене, а затворенику са инвалидитетом осигурава се смјештај примјерен врсти и степену његове инвалидности.

(5) У просторијама у којима бораве затвореници морају се обезбиједити здравствени и хигијенски услови, довољна количина свјежег ваздуха, гријање, вентилацију.

(6) У просторијама за колективно издржавање казне затвора, сваком затворенику потребно је обезбиједити најмање 4 м², односно не мање од 10 м³ простора, а у просторијама са једнокреветним смјештајем за лични простор за сваког затвореника потребно је обезбиједити 6 м² простора.

(7) Просторије у којима затвореници бораве морају бити довољно освијетљене природним и вјештачким свјетлом да омогућава читање и рад без сметњи за вид, а вјештачко освјетљење мора одговарати постојећим стандардним нормама.

Члан 87

(1) Породиље и мајке које његују дјецу у току издржавања казне затвора, смјештају се одвојено од осталих затвореница.

(2) Затвореницима са посебним потребама обезбјеђује се смјештај примјерен врсти и степену њихових посебних потреба.

Члан 88

(1) Установе се одржавају у хигијенски исправним условима.

(2) Установа обезбјеђује општи прибор и средства за чишћење да би затвореници могли прописно одржавати и редовно чистити просторије у којима борава и раде.

(3) Распоред одржавања свих дијелова Установе и просторија организује се и прописује кроз дневни распоред активности затвореника.

Члан 89

У складу са одредбама овог закона које се односе на затворенике, посебна пажња посвећује се потребама жена затвореница, у смислу њихових физичких, стручних, социјалних и психолошких потреба приликом доношења одлука које се тичу било којег аспекта њиховог борава у Установи.

Члан 90

(1) Распоређивање затвореника у просторије за заједнички боравак и спаваонице спроводи се уз пажљиву оцјену свих околности, посебно имајући у виду, узраст, личне особине и склоности, као и друга својства од којих зависи позитиван међусобни утицај и одсуство опасности од међусобног физичког и психичког угрожавања.

(2) Смјештај свих затвореника обезбјеђује се у складу са извршеном процјеном ризика.

(3) Установе, у складу са типом и карактером обезбјеђују технички надзор затвореника, притвореника и малољетника у заједничким просторијама за боравак, поштујући њихово право на приватност.

(4) У случајевима било какве сумње да затвореник код себе или у просторији у којој борави крије недозвољене предмете или материје, над затвореником и његовим стварима може се извршити претрес од овлашћеног радника Установе.

Члан 91

Директор Установе, на приједлог доктора медицине у Установи, због здравствених разлога може одобрити ношење браде уз редовно и уредно одржавање онолико времена колико то захтијевају здравствени разлози.

5. Исхрана, одећа и обућа

Члан 92

(1) Исхрана затвореника, притвореника и малољетника обезбјеђује се у правилним размацима, припремљена у оброцима који квантитетом и квалитетом задовољавају прехранбене и хигијенске стандарде, а примјерени су доби, здрављу, вјерским и културним захтјевима.

(2) Храна се дијели у три obroка којима се затвореницима обезбјеђује исхрана вриједности од најмање 12.500 цула дневно, а за малољетнике 14.500 цула.

(3) Затвореницима који раде на тежим пословима обезбјеђује се појачана исхрана, а болеснима, трудницама и породиљама по врсти и количини коју одреди доктор медицине у Установи или друго стручно лице.

(4) Квалитет и квантитет хране сваког дана провјерава здравствени радник или друго стручно лице и своје запажање уноси у контролну књигу.

(5) Установе врше редовну контролу хране, воде, личне хигијене затвореника, те хигијене смјештаја, одјеће и постелине, хигијене круга, радионица и других просторија у којима бораве и раде затвореници.

Члан 93

(1) Затвореницима се може обезбиједити бесплатно рубље, одјећа и обућа који су прилагођени мјесним климатским условима и годишњем добу.

(2) Затвореницима који казну затвора издржавају у одјељењима са посебним режимом издржавања казне затвора, Установа обезбјеђује посебно рубље, одјећу и обућу, водећи рачуна о условима из става 1. овог члана.

(3) Ако то захтијевају послови које обављају, затвореници имају право на посебна радна одијела и другу одговарајућу заштитну опрему.

(4) У вријеме коришћења погодности ван Установе, затвореници носе властиту одјећу.

(5) Одредбе о исхрани, одјећи, обући и рубљу прописују се Правилником о кућном реду за издржавање казне затвора.

Члан 94

(1) У Установи се може организовати рад продавнице - кантине у којој затвореници, притвореници и малољетници могу куповати прехранбене артикле и друге предмете за личну употребу.

(2) Уколико у Установи нема продавнице, директор Установе обезбјеђује набавку наведених артикала на други одговарајући начин.

6. Право на контакте са спољним свијетом, правна помоћ, бирачко право, задовољавање вјерских потреба и рад затвореника и права по основу рада

Члан 95

(1) У интересу несметаног спровођења третмана, на приједлог службе третмана и по одобрењу директора Установе, затвореници имају право контактирања са члановима породице и другим лицима која могу позитивно утицати на ток издржавања казне затвора.

(2) Контакти из става 1. овог члана остварују се путем посјета, писама и телефона, у складу са Правилником о кућном реду за издржавање казне затвора, који доноси министар.

Члан 96

(1) Затвореник, без ограничења, има право на дописивање са члановима своје породице.

(2) У Установама затвореног типа и затвореним одјељењима Установе, ако то налажу разлози безбједности, директор Установе може донијети одлуку да се писма и телефонски разговори контролишу, о чему обавјештава затвореника.

(3) О одлукама директора Установе из става 2. овог члана води се посебна евиденција.

(4) Лицима из става 1. овог члана, директор Установе може из разлога безбједности ускратити посјете, дописивање и телефонске разговоре, за вријеме док сви разлози, трају о чему обавјештава затвореника.

(5) Затвореник има право да га посјети адвокат који га заступа у остваривању његових права.

Члан 97

(1) Затвореници имају право да примају посјету чланова уже породице два пута у току мјесеца, а на приједлог службе третмана и по одобрењу директора Установе, изузетно, и друга лица која могу позитивно утицати на ток издржавања казне затвора.

(2) Затвореник, који је страни држављанин или лице без држављанства има право да га посјети дипломатско-конзуларни представник његове државе, или државе која штити његове интересе, у складу са међународним прописима.

(3) Ако разлози безбједности захтијевају, приликом обављања посјете овлашћени радник Установе може да изврши претрес посјетиоца.

(4) Број посјетилаца може се ограничити до броја којим се осигурава безбједност и ред Установе, као и безбједност посјетиоца.

(5) Посјетилац при свакој посјети мора доказати свој идентитет.

(6) Правилником о кућном реду за издржавање казне затвора одређује се вријеме, начин и дужина трајања посјете коју примају затвореници.

Члан 98

(1) На приједлог службе третмана, у зависности од класификационо-стимулативне групе затвореника, директор Установе може затвореницима једном мјесечно, у трајању до пет сати, одобрити боравак у посебној просторији за интимне посјете са брачним/ванбрачним другом или боравак са члановима породице у посебним просторијама које су намјенски опремљене за посјету малољетне дјеце.

(2) За вријеме издржавања дисциплинске мјере упућивања у самицу и за вријеме издржавања мјере усамљења, затвореник нема право на боравак са брачним/ванбрачним другом у посебној просторији за интимне посјете.

(3) Одобравање, коришћење и изглед посебне просторије за интимне посјете и посебне просторије за боравак затвореника са члановима уже породице прописују се Правилником о кућном реду за издржавање казне затвора.

Члан 99

(1) Затвореник има право на пријем пакетних пошиљки које се уз његово обавезно присуство прегледају прије уручења, у складу са Правилником о кућном реду за издржавање казне затвора.

(2) Предмети из пакетне пошиљке, чије држање и посједовање није дозвољено, одузимају се и депонују, о чему се затворенику издаје потврда.

Члан 100

(1) Затвореник има право на подношење притужби и других поднесака директору Установе у вези са остваривањем својих права и законом заштићених интереса који се тичу извршења казне затвора, без бојазни да ће због тога трпјети штетне посљедице.

(2) Уколико затвореник није добио одговор на упућену притужбу или молбу или није задовољан одлуком, може поднијети писмену притужбу Министарству или Институцији омбудсмана за људска права (у даљем тексту: Омбудсман), путем Установе или преко адвоката по свом избору.

(3) Затвореник има право да без присуства службених лица Установе разговара са овлашћеним службеницима - инспекторима Министарства који врше надзор, Омбудсманом и браниоцем по свом избору.

(4) О поднесцима из ст. 1. и 2. овог члана води се евиденција.

(5) Начин поступања са притужбама и другим поднесцима прописује се Правилником о поступању са притужбама и другим поднесцима затвореника, који доноси министар.

Члан 101

При испитивању притужби и других поднесака затвореника утврђују се све околности од значаја за правилну оцјену њихових навода, а нарочито:

1) да ли су поступањем запослених Установе повријеђена права предвиђена Уставом Републике Српске, законом или другим прописом којим су уређена права и обавезе затвореника,

2) да ли су према подносиоцу притужбе и поднесака примијењена Стандардна минимална правила УН о поступању са затвореницима, Стандарди ЦПТ-а, Препоруке Комитета министара земљама чланицама у вези са затворским правилима, као и препоруке Европског комитета за спречавање мучења и нечовјечног или понижавајућег поступања или кажњавања,

3) да ли су поштована људска права и да ли је човјечно поступано, уз очување тјелесног и душевног здравља ове категорије лица,

4) да ли су према тим лицима примијењени једнак третман и једнаки услови боравка и рада у Установи,

5) да ли се правилно примјењују одредбе о кућном реду, погодностима, годишњем одмору, као и сва друга питања у вези са радом, наставом, спортским, културним, информативним и другим сличним околностима,

6) да ли се правилно примјењују и сва друга права која произлазе из закона или подзаконских аката из наведеног подручја или обавезујућих међународних докумената које је Босна и Херцеговина потписала.

Члан 102

Установа обезбјеђује стручно лице за пружање правне помоћи затвореницима ради предузимања потребних радњи за заштиту њихових права и законом заштићених интереса у вези са издржавањем казне затвора.

Члан 103

(1) Директор Установе обезбјеђује да затвореници остварују своје бирачко право на изборима за све нивое власти, у мјери у којој то право није ограничено важећим Изборним законом.

(2) Ради остваривања права из става 1. овог члана, директор Установе или лице које он овласти, контактира надлежну Изборну комисију у вези са начином, временом или другим неопходним радњама за спровођење процедуре гласања унутар Установе.

Члан 104

(1) Сваки затвореник има право да задовољава своје вјерске потребе, да присуствује вјерским обредима или скуповима организованим унутар Установе, да се моли према прописима вјерских заједница и да користи вјерску литературу.

(2) Установе обезбјеђују одговарајуће услове за обављање вјерских обреда у договору са надлежним представником одређене вјерске заједнице које су као такве регистроване на територији Републике Српске, односно Босне и Херцеговине.

(3) Вријеме, трајање, начин коришћења и друга питања од интереса за остваривање права из овог члана уређују се Правилником о кућном реду за издржавање казне затвора.

Члан 105

(1) Затвореницима способним за рад и који су пристали на радно ангажовање, у складу са њиховим здравственим и радним способностима, стеченим знањима, могућностима Установе, привредно-инструкторска служба омогућава и организује радно ангажовање и стручну обуку у радионицама и погонима Установе, економијама, фармама и слично као и радилиштима унутар и ван круга Установе.

(2) Рад затвореника у Установама мора бити користан и неће се користити као казна, и истом се приступа као позитивном елементу третмана којим се затвореник подстиче у одржавању и стицању стручног знања и радног искуства, стручног оспособљавања, као и задовољења његових физичких и душевних потреба.

(3) На основу мишљења доктора медицине у Установи и појединачног програма третмана, затвореник који је пристао на рад распоређује се на радно мјесто чија организација и начин рада треба бити што сличнији организацији и начину рада на слободи.

Члан 106

(1) Радно ангажовање затвореника остварује се у оквиру привредне јединице у Установи и ван Установе, као и на пословима од заједничког интереса за живот и рад затвореника и предвиђеним програмом поступања.

(2) Уз сагласност министра или лица које овласти, Установа може за затворенике организовати погоне и радилишта и ван сједишта Установе, уколико су обезбијеђени услови за извршење казне затвора прописани овим законом.

(3) За радно ангажовање затвореника ван Установе, дозволу за рад издаје директор Установе.

7. Привредне јединице

Члан 107

- (1) У оквиру привредно-инструкторске службе у Установи, оснивају се привредне јединице за остваривање циљева из чл. 105. и 106. овог закона.
- (2) Сврха оснивања привредних јединица јесте да затвореници који желе да раде за вријеме издржавања казне затвора стекну, односно одрже и повећају своје радне способности, радне навике и стручна знања, ради лакшег укључивања у живот и рад након отпуштања са издржавања казне затвора.
- (3) Обука за рад и запошљавање затвореника обавља се у оквиру регистрованих дјелатности у складу са општим прописима за сваку поједину дјелатност.
- (4) Производи и услуге из рада привредне јединице могу се користити за властите потребе Установе, као и за потребе других Установа.
- (5) Привредна јединица производе и услуге може продавати на тржишту.

Члан 108

- (1) Привредну јединицу оснива и укида Установа, уз претходну сагласност министра.
- (2) Привредна јединица може се основати ако су обезбијеђена средства за оснивање и почетак рада.
- (3) Министар одобрава приједлог листе дјелатности којим ће се бавити привредна јединица.

Члан 109

Привредна јединица се организује на начин да постизање економске користи од рада затвореника не штети остварењу сврхе извршења санкције.

Члан 110

- (1) Акт о оснивању привредне јединице садржи обавезно:
  - 1) назив и сједиште оснивача,
  - 2) пословни назив под којим ће пословати привредна јединица,
  - 3) сједиште привредне јединице,
  - 4) дјелатности којом ће се бавити привредна јединица,
  - 5) износ средстава која се обезбјеђују за оснивање привредне јединице и почетак рада и начин њиховог обезбјеђивања, односно новчана вриједност и опис неновчаних улога привредне јединице,
  - 6) овлашћења привредне јединице у правном промету,
  - 7) одговорност привредне јединице у правном промету,
  - 8) границе овлашћења лица које заступа привредну јединицу.
- (2) О промјени дјелатности привредне јединице одлучује оснивач, уз претходну сагласност Министарства, у складу са општим прописима.

Члан 111

- (1) Привредна јединица уписује се у судски регистар.
- (2) Привредна јединица се у свом пословању служи пословним називом.
- (3) Рад привредне јединице обавља се у оквиру регистрованих дјелатности, у складу са општим прописима за сваку поједину дјелатност.

Члан 112

- (1) Радом привредне јединице руководи помоћник директора за привредно-инструкторску службу (у даљем тексту: помоћник директора).
- (2) Помоћник директора непосредно организује рад привредне јединице, заступа привредну јединицу и за свој рад одговара директору Установе.
- (3) Финансијско пословање привредне јединице врши се преко рачуна посебних намјена у оквиру система Јединственог рачуна трезора Републике Српске.
- (4) Привредна јединица успоставља систем рачуноводства и финансијског извјештавања, у складу са прописима којима се уређује рачуноводство и финансијско извјештавање буџетских корисника.

Члан 113

Затвореници који раде у оквиру привредне јединице имају право на накнаду за свој рад, у складу са Правилником о кућном реду за издржавање казне затвора.

Члан 114

Средства остварена у оквиру привредне јединице користе се за:

- 1) обезбјеђење средстава привредним јединицама за рад и пословање,
- 2) финансирање дијела издржавања казни затвора затвореника,
- 3) учешће у финансирању потребних активности за функционисање Установе,
- 4) учешће у изградњи и опремању објеката за извршење санкција, доградњу и адаптацију постојећих објеката,
- 5) инвестиције у привредним јединицама.

Члан 115

- (1) Привредна јединица због проширења дјелатности или реконструкције може код банке и других финансијских организација користити зајмове и кредите само под условом да је програм одобрен од оснивача, уз претходну сагласност Министарства.
- (2) Уговор о кредиту или зајму за инвестициона улагања, привредна јединица може закључити, уз претходну сагласност Министарства и Министарства финансија.

Члан 116

- (1) У изузетним случајевима, затворенику који издржава казну затвора до шест мјесеци може се одобрити да за вријеме издржавања казне затвора настави да обавља послове у

правном лицу у коме је те послове обављао у вријеме позивања на издржавање казне затвора, под условом да почињено кривично дјело није у вези са тим пословима и да раније није осуђивано.

(2) На захтјев правног лица у коме је затвореник био запослен, уз пристанак затвореника и по прибављеном мишљењу Установе, одобрење из става 1. овог члана доноси министар или лице које он овласти.

(3) Међусобна права и обавезе Установе са правним лицем које ангажује затвореничку радну снагу регулишу се уговором.

Члан 117

(1) Радно вријеме затвореника је до 40 сати седмично.

(2) Изузетно, радно вријеме, уз сагласност или на захтјев затвореника може трајати и дуже, само у случајевима и под условима одређеним законом, о чему одлучује директор Установе.

(3) За затворенике који похађају наставу општег или стручног образовања радно вријеме не може бити дуже од 30 сати седмично.

(4) Ван радног времена, затвореници се могу запослити два сата дневно на пословима одржавања чистоће просторија и другим текућим пословима у Установи и за тај рад не примају накнаду.

(5) Рад затвореника за вријеме издржавања казне затвора не урачунава се у радни стаж.

(6) Затвореници који раде имају дневни, седмични и годишњи одмор, као и право на накнаду за свој рад.

(7) За проналаске, техничка унапређивања и дјела интелектуалне својине остварена за вријеме издржавања казне затвора, затворенику припадају права по општим прописима.

(8) Начин коришћења, трајања и друга питања у вези са одмором, те начин утврђивања накнаде за рад прописује се Правилником о кућном реду за издржавање казне затвора.

Члан 118

(1) Затвореницима који не раде због своје неспособности и социјално угроженим лицима, Установа обезбјеђује средства за одржавање личне хигијене.

(2) Затвореницима који оболе на раду или у вези са радом у току издржавања казне затвора у Установи припада накнада за вријеме спријечености за рад по прописима о здравственом осигурању, осим у случају самоповређивања.

Члан 119

(1) Од накнаде за рад затвореника, 5% се одваја као обавезна уштеђевина и полаже се и чува на депозиту затвореника.

(2) Осталим дијелом накнаде за рад затвореник располаже у складу са Правилником о кућном реду.

(3) Изузетно од одредбе из става 1. овог члана, предмет извршења може бити половина мјесечне накнаде за рад на основу извршне одлуке надлежног суда, по којој затвореник

има обавезу давати издржавање, односно надокнадити штету проузроковану кривичним дјелом или подмирити друге обавезе.

(4) На накнаду за рад затвореника не плаћају се порези и доприноси.

Члан 120

(1) Затвореници имају право на осигурање од несреће на послу и професионалног обољења под истим условима као и радници који су запослени у другим правним лицима или другим организацијама.

(2) Мјере заштите на раду затвореника примјењују се по општим прописима.

8. Здравствена заштита

Члан 121

(1) Затвореницима током издржавања казне затвора обезбјеђује се здравствена заштита, а лијечење затвореника спроводи се уз његов пристанак.

(2) Трошкове лијечења сноси Установа, осим ако је до нарушавања здравља дошло самоповређивањем или у случају затвореника код којих су средства за здравствену заштиту већ обезбјеђена уплатом доприноса Фонду здравственог осигурања Републике Српске или из других извора утврђених посебним законима, а кроз статус обавезно осигураних лица у складу са Законом о здравственом осигурању који им није престао ступањем на издржавање казне затвора.

(3) Затвореници имају право на лијечење, поправку и вађење зуба.

(4) Стоматолошка протетика, ортопедска помагала, диоптријске наочаре, слушни апарат или друго помагало обезбјеђују се о трошку затвореника, у складу са прописима из области здравствене заштите и здравственог осигурања.

(5) Ако затвореник нема средстава за набавку помагала из става 4. овог члана, а према мишљењу доктора медицине у Установи набавка се не може одгодити без опасности по здравље, трошкове набавке сноси Установа.

Члан 122

(1) Када не постоји могућност лијечења у Установи и могућност обављања потребног специјалистичког прегледа, затвореник се упућује у одговарајућу здравствену установу.

(2) Коначну одлуку о упућивању затвореника у здравствену установу ради лијечења доноси доктор медицине у Установи.

(3) У случају из става 1. овог члана, на приједлог службе обезбјеђења, директор Установе налаже радње, мјере и поступке за безбједно спровођење затвореника до здравствене установе, обезбјеђење у току специјалистичког прегледа, лијечења и хоспитализације, као и обезбјеђење током спровођења затвореника до Установе.

(4) Када то разлози безбједности захтијевају, на захтјев директора Установе, помоћ припадницима службе обезбјеђења Установе могу пружити припадници Министарства унутрашњих послова или Судске полиције.

(5) О смјештају затвореника у стационар Установе одлучује доктор медицине у Установи.

(6) Вријеме проведено на лијечењу у здравственој установи урачунава се у издржавање казне затвора.

Члан 123

(1) Затвореник може тражити одобрење за специјалистички преглед о свом трошку, ако такав преглед није одредио доктор медицине у Установи.

(2) Специјалистички преглед из става 1. овог члана одобрава директор Установе.

(3) Одобрени специјалистички преглед врши се у присуству здравственог радника Установе.

Члан 124

(1) Затвореницама за вријеме трудноће, порођаја и материнства обезбјеђује се стручна здравствена нега.

(2) Уколико је дијете рођено у Установи, та чињеница се не наводи у изводу из матичне књиге рођених.

(3) Затвореница-мајка може задржати дијете до дјететових навршених двије године живота, после чега се дијете, у споразуму са мајком, предаје породици или органу социјалне заштите надлежном по мјесту пребивалишта, односно боравишта мајке.

(4) Директор Установе, по препоруци доктора медицине у Установи може затвореници-мајци у случају лијечења новорођенчета одобрити боравак у здравственој установи.

(5) Трошкове лијечења дјетета које борави са затвореницом-мајком у Установи до навршене друге године живота обезбјеђује Установа, уколико трошкове не може обезбиједити други родитељ.

Члан 125

(1) Затвореник који за вријеме издржавања казне затвора душевно оболи или показује тешке психичке сметње, смјешта се у специјализовану здравствену установу - Завод за форензичку психијатрију Соколац, на основу рјешења директора Установе.

(2) Рјешење из става 1. овог члана директор Установе доноси на приједлог доктора медицине у Установи или специјалисте психијатрије кога ангажује Установа.

(3) У Заводу за форензичку психијатрију Соколац затвореник остаје док трају разлози због којих је смјештен у ову установу, а ако је лијечење завршено прије истека казне затвора, наставља се са извршењем казне затвора у Установи.

(4) Трошкове лијечења затвореника у Заводу за форензичку психијатрију Соколац сноси Установа.

(5) Уколико након истека казне затвора и даље постоје здравствени разлози за останак затвореника на лијечењу у Заводу за форензичку психијатрију Соколац, Установа ће извршити отпуст лица, а документацију о отпусту заједно са личним стварима затвореника доставити уз записник и предати у Завод за форензичку психијатрију Соколац.

Члан 126

(1) Када је то у интересу здравља затвореника, доктор медицине у Установи може одредити да се затвореник физички ограничи у кретању употребом одговарајуће одјеће или каишева који се у ту сврху употребљавају у здравственим установама.

(2) Средства за ограничавања кретања из става 1. овог члана могу се користити само као мјера из здравствених разлога, по налогу и под контролом доктора медицине у Установи, да би се спријечило самоповређивање или напад на друга лица или уништавање имовине од затвореника.

(3) Средства за ограничавања кретања могу се користити најдуже 12 сати у континуитету.

(4) О свакој употреби средстава за ограничавање кретања сачињава се извјештај који се чува у здравственом картону затвореника, а један примјерак се доставља Министарству.

(5) Средства за ограничавање кретања не могу се употребљавати као казна.

Члан 127

(1) Затвореник има право да буде упознат са налазима о свом здравственом стању и садржином здравственог картона.

(2) Ако због озбиљне угрожености здравља или живота затвореник није у могућности да обавијести брачног друга или другог члана породице, односно друго лице које он одреди, Установа без одгађања обавјештава та лица.

Члан 128

(1) По отпусту затвореника са издржавања казне затвора здравствени картон затвореника са свим прилозима трајно се чува у склопу архивираног личног листа затвореника.

(2) Оригинални здравствени налази и мишљења из здравствених установа које је затвореник донио по пријему у Установу или их је донио у току издржавања казне затвора, враћају се затворенику при отпусту са издржавања казне затвора, након што се претходно копирају и овјере ради депоновања у здравствени картон затвореника.

(3) По истеку казне затвора, на захтјев затвореника, затворенику се доставља копирана здравствена документација.

(4) У случају смрти затвореника, право на документацију из ст. 2. и 3. овог члана има породица затвореника.

Члан 129

(1) У случају смрти затвореника, Установа без одгађања обавјештава надлежно тужилаштво, брачног друга или другог члана породице, суд који је осуђеног упутио на издржавање казне затвора и матичара надлежног по мјесту сједишта Установе или по мјесту гдје је наступила смрт.

(2) Посмртни остаци предају се породици.

(3) Ако чланови породице не желе да прихвате посмртне остатке, умрли се сахрањује на мјесном гробљу о трошку Установе.

Члан 130

(1) Здравствена служба Установе подноси одговарајуће извјештаје надлежним органима и институцијама, у складу са прописима из области здравствене заштите.

(2) Здравствена служба директору Установе подноси:

- 1) периодичне извјештаје о здравственом стању затвореника, притвореника и малољетника,
  - 2) извјештај да је физичко или душевно стање затвореника нарушено или угрожено због дужине или начина издржавања казне и да препоручи мјере за поступање са тим лицем,
  - 3) налазе и препоруке о количини и квалитету хране за затворенике, притворенике и малољетнике,
  - 4) налазе и препоруке о побољшању хигијене затвореника, притвореника и малољетника у Установи, стању санитарних просторија и уређаја, гријања, освјетљења и вентилације просторија у којима ова лица бораве.
- (3) Директор Установе без одгађања предузима мјере које му препоручи здравствена служба.

Члан 131

Доктор медицине у Установи:

- 1) прегледа сваког затвореника, притвореника и малољетника одмах након пријема у Установу и прије отпуштања из Установе,
- 2) приликом пријема у Установу и када је то потребно, утврђује да ли је затвореник, притвореник и малољетник физички или душевно оболио и процјењује његову радну способност,
- 3) одмах прегледа затворенике, притворенике и малољетнике који се жале да су болесни или да постоје индикације на болест,
- 4) свакодневно прегледа затворенике, притворенике и малољетнике који су болесни или одбијају храну или воду,
- 5) контролише смјештај, исхрану, хигијену, санитарне и друге услове од којих зависи здравље затвореника,
- 6) води посебну евиденцију о повредама затвореника, притвореника и малољетника и обавјештава директора Установе о било ком знаку или индицији да је према затворенику, притворенику и малољетнику примијењено насиље,
- 7) у извјештају о утврђеним повредама констатује и наводе затвореника, притвореника и малољетника о начину настанка повреде, као и да изнесе своје мишљење о повезаности навода затвореника, притвореника и малољетника и насталих повреда,
- 8) надзире рад приручне апотеке - складишта за лијекове и здравствених радника, које евидентира, издаје и даје прописану терапију затвореницима.

Члан 132

(1) Ако затвореник или притвореник штрајкује глађу, о томе се одмах обавјештава директор Установе, а у року од 72 сата обавјештава се суд који води поступак и Министарство.

(2) Затвореник који одбије да узима храну, смјешта се у стационар или другу посебну просторију.

(3) Лице из става 2. овог члана свакодневно контролише доктор медицине у Установи и све битне промјене његовог здравственог стања уноси у здравствени картон, о чему редовно извјештава директора Установе.

Члан 133

(1) Ако усљед одбијања хране буду угрожене виталне функције штрајкача глађу, одлуку о предузимању неопходних медицинских мјера, без његовог пристанка доноси доктор медицине у Установи или стручни тим доктора медицине, када је то посебним законом или другим прописом одређено.

(2) Стручни тим из става 1. овог члана формира доктор медицине у Установи у сарадњи и консултацијама са директором Установе и судом који води кривични поступак, ако законом или другим прописима није другачије одређено.

(3) О потреби предузимања неопходних медицинских мјера обавјештава се суд који води поступак и Министарство.

(4) Доктор медицине у Установи приликом поступања са затвореницима који штрајкују глађу осим прописа из области извршења санкција, узима у обзир и прописе из области здравства у Републици Српској, међународне стандарде, прописе и основна начела са етичким поступањем са лицима која штрајкују глађу.

(5) Поштујући основне етичке принципе у поступању са лицима која штрајкују глађу, доктор медицине у Установи сваком штрајкачу објашњава последице гладовања на њихово здравље, појашњавајући им здравствено стање и болести које могу озбиљно да угрозе њихово здравље.

Члан 134

(1) У случају основане сумње на постојање заразних болести, конзумирање алкохола и психоактивних средстава, од затвореника се могу узети узорци крви, узорци испљувка и урина, у мјери неопходној за испитивање према правилима здравствене струке, односно коришћења одговарајућег теста.

(2) У случају основане сумње на конзумирање алкохола, тестирање се може извршити и уређајем за мјерење количине алкохола у крви - алкометром.

(3) Смјештај у посебну просторију или просторију стационара због сумњи на медицинска стања из става 1. овог члана, као и тестирање на заразне болести или психоактивна средства, примјењују се под надзором доктора медицине у Установи.

9. Образовање затвореника и слободно вријеме

Члан 135

(1) Малољетним и млађим пунољетним лицима која имају право на основно и средње образовање до нивоа четвртог степена, Установа организује наставу у складу са прописима о основном и средњем образовању.

(2) Настава из става 1. овог члана може се организовати и за остале затворенике за које је то корисно и потребно у складу са утврђеним програмом поступања.

(3) На рад школа које се оснивају у Установи примјењују се прописи о основном и средњем образовању Републике Српске.

(4) Затвореници који заврше одређену школу или стекну квалификацију у Установи добијају свједочанство, из којег се не смије видјети да су основно и средње стручно образовање стекли у Установи.

Члан 136

(1) Установа може организовати и посебне облике стручног оспособљавања затвореника (курсева, семинара и слично).

(2) Ако то разлози безбједности дозвољавају и ако се програмом поступања оцијени да је то корисно за постизање сврхе извршења казне, затвореници могу и студирати на факултету.

(3) Трошкове школовања из става 2. овог члана сноси затвореник.

Члан 137

(1) У циљу стицања и задовољавања културних, умјетничких и духовних потреба затвореника, као и потреба за спортским и другим рекреативним активностима, у складу са својим могућностима, Установе обезбјеђују услове за коришћење слободног времена.

(2) У Установи се, у оквиру слободног времена могу организовати слободне активности као допунски облик општег и средњег стручног образовања, ради стицања позитивних навика за рационално коришћење слободног времена.

(3) Затвореницима ће се, према могућностима Установе, омогућити самоорганизовање слободног времена - хобија на властити трошак, ако то не нарушава безбједност и ред Установе и не омета друге затворенике.

(4) У циљу остваривања активности из става 2. овог члана, могу се организовати спортске, драмске, литерарне, музичке и друге секције и одржавати приредбе и такмичења.

(5) Затвореницима који бораве или раде у затвореном простору омогућава се боравак на отвореном простору у трајању од најмање два сата дневно.

Члан 138

(1) Израђени предмети, умјетничке слике или друга умјетничка дјела затвореника која су настала у слободно вријеме и о трошку затвореника, власништво су затвореника.

(2) Предмети из става 1. овог члана могу уз писмену сагласност затвореника остати у власништву Установе.

(3) Предмети из става 1. овог члана настали у слободно вријеме и о трошку Установе, остају у власништву Установе.

(4) У Установи и ван сједишта Установе, може се организовати изложба и продајна изложба предмета, умјетничких слика и других умјетничких дјела затвореника насталих у слободно вријеме, уз пристанак затвореника као аутора.

(5) Средства прикупљена од продаје предмета из става 1. овог члана припадају затворенику, а средства прикупљена од продаје предмета из става 3. овог члана припадају Установи и могу се користити искључиво за набавку материјала и друге опреме потребне за слободне активности затвореника.

Члан 139

(1) Установа има библиотеку, која је на располагању свим затвореницима, притвореницима и малољетницима.

(2) Библиотека треба да буде снабђена широким асортиманом књига за разоноду, као и стручном литературом, која се у складу са могућностима Установе константно допуњава.

(3) Затвореници могу користити дневну и периодичну штампу, своје књиге и часописе за читање, те друга средства јавног информисања.

10. Погодности и услови за одобравање погодности које се користе ван Установе

Члан 140

(1) Водећи се начелом индивидуализације извршавања казне затвора, за добро понашање и залагање на раду као и активно учешће у реализацији програма поступања, затвореницима се могу одобравати погодности.

(2) Погодности су скуп подстицајних мјера усмјерених на пружање повјерења затворенику у циљу одржавања и промовисања односа са породицом, као и подстицања личног учешћа у остваривању програма поступања, јачања одговорности и самопоуздања, ради оспособљавања за самостални живот у складу са правним поретком и нормама друштва.

(3) Погодности из става 1. овог члана могу бити:

1) погодности које се користе у кругу Установе,

2) погодности које се користе ван Установе.

(4) Погодности одобрава директор Установе или лице које он овласти.

(5) Затвореницима који издржавају казну затвора по неправоснажној пресуди не могу се одобравати погодности које се користе ван Установе, све до њене правоснажности.

(6) Затворенику који се налази на издржавању казне затвора, а у току је вођење другог кривичног поступка против њега, не може се одобравати погодност која се користи ван круга Установе све до окончања кривичног поступка који се води, односно до доношења правоснажне одлуке.

(7) Страним држављанима, лицима без држављанства и лицима са двојним држављанством која имају пребивалиште у иностраној држави не могу се одобравати погодности које се користе ван круга Установе, уколико са државом чији је затвореник држављанин или двојни држављанин није ратификован споразум о међународној правној помоћи и сарадњи у кривичним стварима у области извршења кривичних санкција.

(8) Лицима којима је одузето држављанство Републике Српске, односно Босне и Херцеговине, или која имају статус лица опасних по безбједност Републике Српске, односно Босне и Херцеговине, за вријеме издржавања казне затвора неће се одобравати

погодности ван круга Установе за вријеме трајања наведеног статуса одређеног на основу посебног закона или другог одговарајућег прописа.

(9) Затвореницима којима је новчана казна, изречена као главна или споредна казна, замијењена казном затвора, не могу се одобравати погодности које се користе ван круга Установе.

Члан 141

(1) Затвореницима који се налазе на издржавању казне затвора могу се одобравати сљедеће погодности које се користе ван круга Установе током једне календарске године:

1) слободан излаз ван круга Установе до 24 сата након сваких седам дана проведених на издржању казне затвора (четири пута у току мјесеца који се по правилу користе у нерадне дане, са могућности спајања у викенд-допуст у трајању до четири дана),

2) слободан излаз у град у чијем је сједишту Установа, у трајању до пет сати једном у мјесецу,

3) допуст до шест дана у току једне године који се додјељује искључиво као награда за добро владање и понашање,

4) ванредни допуст до седам дана у току једне године издржавања казне затвора у случају тешке болести или смрти члана породице, елементарних непогода или тешких социјалних случајева,

5) слободан излаз ван круга Установе до два дана у току једне године издржавања казне затвора за вјерске празнике,

6) слободан излаз ван круга Установе један дан у току једне године издржавања казне затвора за празнике у Републици Српској, и празнике у Босни и Херцеговини,

7) годишњи одмор у кругу породице.

(2) Погодности из става 1. т. 1), 2), 3), 5), 6) и 7) овог члана сматрају се редовним погодностима, а погодност из става 1. тачка 4) овог члана је ванредна погодност која се одобрава само у изузетним случајевима.

(3) Број и интензитет коришћења погодности ван Установе, осим погодности из става 1. тачка 4) овог члана додјељују се у складу са класификационо-стимулативном групом у коју је класификован и распоређен затвореник.

(4) Правилник о класификацији и рекласификацији затвореника доноси министар.

Члан 142

(1) Након издржане једне половине правоснажно изречене казне затвора, погодности које се користе ван круга Установе могу се одобравати затвореницима:

1) који су осуђени на казну затвора у трајању од десет и више година, без обзира на врсту кривичног дјела,

2) који су осуђени на казну затвора у трајању до десет година због почињених кривичних дјела геноцида, ратног злочина, злочина против човјечности, злочина против цивилног становништва, убиства, тешког убиства, разбојништва, разбојничке крађе, трговине људима, трговине дјецом, кривична дјела против полног интегритета,

кривична дјела сексуалног злостављања и искоришћавања дјетета, насиље у породици и породичној заједници, родоскрвнуће, неовлашћене производње и промета опојних дрога, омогућавање уживања опојних дрога, кривична дјела против уставног уређења и безбједности Републике Српске, кривична дјела тероризма и сва кривична дјела са елементима организованог криминала,

3) повратницима у вршењу кривичних дјела, алкохоличарима и наркоманима, без обзира на висину изречене казне затвора.

(2) Након издржане једне трећине правоснажно изречене казне затвора, осим лица из става 1. т. 2) и 3) овог члана, могу се одобрити погодности које се користе ван круга Установе лицима која су осуђена на казну затвора у трајању од пет до десет година.

(3) Другим затвореницима који су осуђени на казну затвора до пет година, осим лица из става 1. т. 2) и 3) овог члана, може се одобрити погодност која се користи ван круга Установе након издржане једне четвртине правоснажно изречене казне затвора.

(4) За затворенике из става 1. овог члана, као и за затворенике за које се процијени да би њихов боравак ван круга Установе могао изазвати негативне реакције социјалне средине, прије одобравања погодности које се користе ван круга Установе потребно је прибавити мишљење надлежне полицијске управе и надлежног центра за социјали рад по мјесту пребивалишта, односно боравишта.

(5) Критеријуми из ст. 1, 2, 3. и 4. овог члана не односе се на ванредне погодности, када се одобравају у изузетним случајевима.

(6) Уз молбу за одобравање ванредног допушта, затвореник прилаже оригиналну документацију, или копију оригиналне документације овјерену од надлежног органа јединице локалне самоуправе, у вези са разлогом због којег тражи допуст.

(7) На приједлог службе третмана и службе обезбјеђења, ванредни допуст се може одобрити и под надзором овлашћених службених лица.

(8) Свако неоправдано кашњење са одобрене погодности дуже од 24 сата, као и свако самовољно удаљавање из Установе, сматра се бјекством.

(9) Погодности које се користе ван круга Установе не могу се користити ван територије Републике Српске, односно Босне и Херцеговине.

(10) Погодности које се користе у кругу Установе прописују се Правилником о кућном реду за издржавање казне затвора.

11. Процјена ризика, обавезан надзор и надзор ван обавезног надзора

Члан 143

(1) Приликом пријема, као и приликом одлучивања о погодностима ван Установе за сваког затвореника врши се процјена:

1) висине ризика за заједницу у случају бјекства затвореника,

2) степена вјероватноће да ће такво лице самостално или уз спољну помоћ покушати извршити бјекство.

(2) Класификацију безбједности треба непрестано испитивати током цијелог времена издржавања казне затвора и сходно процијењеном степену ризика безбједносних услова донијети одговарајућу одлуку о одобравању или неодобравању погодности.

(3) Процјена ризика бјекства - безбједносних услова, обавезно укључује:

- 1) пријетњу јавности - заједници у случају да осуђени изврши бјекство,
- 2) претходно понашање, покушај бјекства, раније лишење слободе по потјерници,
- 3) приступ спољној помоћи,
- 4) ранију осуђиваност,
- 5) личне и породичне прилике,
- 6) ранији боравак ван подручја Републике Српске, односно Босне и Херцеговине, склоност сталним путовањима из мјеста у мјесто или често мијењање мјеста пребивалишта, односно боравишта,
- 7) лично учешће у остваривању програма поступања,
- 8) природу кривичног дјела због којег је осуђен,
- 9) начин, побуде и посљедице извршеног кривичног дјела,
- 10) став према жртви,
- 11) дужину изречене казне затвора,
- 12) могућу пријетњу другим лицима,
- 13) могућу пријетњу од других затвореника,
- 14) друге околности које могу бити од значаја за процјену безбједносног ризика.

Члан 144

(1) Приликом одобравања редовних и ванредних погодности, директор Установе одлучује о потреби надзора.

(2) Надзор се обавезно одређује ако је погодност која се користи ван Установе одобрена:

- 1) лицу осуђеном на казну затвора од десет и више година, без обзира на врсту кривичног дјела,
- 2) лицу осуђеном на казну затвора у трајању до десет година због почињеног кривичног дјела геноцида, злочина против човјечности, ратног злочина, тероризма, неовлашћене производње и стављања у промет опојних дрога, разбојништва, силовања, обљубе над немоћним лицем, полног насиља над дјететом, трговине људима ради вршења проституције и организованог криминала,
- 3) повратницима у вршењу кривичних дјела, алкохоличарима и наркоманима без обзира на висину изречене казне затвора,
- 4) страном држављанину и лицу са двојним држављанством.

Члан 145

(1) Потреба за одређивањем мјера надзора, осим надзора из члана 144. став 2. овог закона, оцјењује се и одређује приликом сваког одобравања погодности ван Установе.

(2) Поред процјене ризика и других околности приликом одобравања погодности ван Установе, надлежна служба у Установи, прати понашање и реализацију програма поступања затвореника и то редовно, организовано уз системско запажање и праћење, примјеном савремених пенолошких метода.

(3) Мјере надзора могу трајати док траје потреба.

12. Мјере забране, ограничења и извршење мјера забране

Члан 146

(1) Да би се процијенила опасност која евентуално пријети од сваког затвореника и осигурала безбједност затвореника, у циљу спречавања бјекства и заштите јавности, односно јавног поретка, Установа примјењује надзор.

(2) Надзор подразумијева увид у дјелатност и понашање затвореника, који се спроводи редовно, организовано и систематски, примјеном мјера забране, обавјештења, одузимања недозвољених предмета, привременим задржавањем исправа, праћењем лица, предмета или догађаја, визуелно или путем техничких метода и средстава.

(3) Мјере забране које се могу одредити према затворенику који користи погодности ван Установе су:

1) забрана напуштања боравишта или пребивалишта,

2) забрана путовања.

(4) У остале мјере забране спадају:

1) забрана посјеђивања одређених мјеста или подручја,

2) забрана боравка у близини одређених објеката или институција,

3) забрана састајања са одређеним лицима,

4) забрана посјеђивања одређене адресе или адреса,

5) забрана промјене мјеста коришћења погодности,

6) привремено задржавање исправа и возачке дозволе које се могу користити за прелазак државне границе,

7) захтјев за повремено јављање полицијској управи или другом одређеном органу,

8) захтјев да период погодности ван Установе према затворенику буде предмет блиског надзора,

9) захтјев за боравак на одређеној адреси,

10) захтјев да буде на одређеној адреси у одређено вријеме,

11) ограничење удаљености кретања ван сједишта Установе.

(5) Уз коришћење погодности, директор Установе може изрећи мјере забране и остале мјере забране, одвојено или заједно, тражити од надлежне полицијске управе или другог органа повремено или стално информисање или извјештавање о начину понашања и коришћењу погодности, одредити приликом изласка у град или друго мјесто које је од мјеста сједишта Установе удаљено више од пет километара како би затвореници могли посјетити такво мјесто само уз претходно писмено одобрење директора Установе.

(6) У току издржавања казне затвора, мјеру забране или надзора рјешењем одређује и укида директор Установе.

(7) Против рјешења из става 6. овог члана, затвореник може упутити приговор министру у року од три дана и притужбу Омбудсману.

Члан 147

(1) Мјере забране и остале мјере забране наређене уз одобрење о коришћењу погодности ван Установе спроводи надлежни орган унутрашњих послова или други одређени орган.

(2) Директор Установе доставља органима унутрашњих послова у мјесту сједишта Установе и мјесту коришћења погодности, као и Граничној полицији БиХ, осим обавјештења о свим затвореницима који користе погодности на подручју њене надлежности, све писмене одлуке о свим одређеним мјерама забране, захтјевима, као и све важне информације које могу бити од значаја за питања безбједности и заштите јавног поретка.

(3) Директор Установе све писмене одлуке и информације из става 2. овог члана доставља органима одређеним за спровођење мјера забране, одређених захтјева или надзора.

13. Премјештај затвореника

Члан 148

(1) Након издржане једне половине изречене казне затвора, на молбу затвореника може се одобрити премјештај из једне у другу Установу, о чему рјешењем одлучује министар или лице које он овласти.

(2) Против рјешења из става 1. овог члана није дозвољена жалба.

(3) Ако је молба затвореника за премјештај одбијена, нова молба се може поднијети након истека шест мјесеци од дана доношења одлуке о претходној молби, ако је ријеч о казни затвора преко годину дана, односно након три мјесеца, ако је ријеч о казни затвора до годину дана.

Члан 149

(1) Када то захтијевају разлози безбједности или организације извршења казне затвора, директор Установе може поднијети приједлог за премјештај затвореника у другу Установу, о чему рјешењем одлучује министар или лице које он овласти.

(2) Против рјешења из става 1. овог члана није дозвољена жалба.

(3) Ако је приједлог директора Установе одбијен, нови приједлог може се поднијети након шест мјесеци од дана пријема рјешења.

(4) Ако затвореник у току издржавања казне затвора буде новом правоснажном пресудом осуђен на казну затвора у трајању дужем од двије године, директор Установе полуотвореног типа, може поднијети приједлог за премјештај затвореника у Установу затвореног типа.

(5) Министар или лице које он овласти може премјестити затвореника у другу Установу из безбједносних разлога и без приједлога директора Установе.

(6) Трошкове премјештаја сноси Установа из које се врши премјештај.

(7) Установа у коју је затвореник премјештен, одмах, а најкасније у року од 24 сата омогућава затворенику да се о трошку Установе јави породици или браниоцу по свом избору.

Члан 150

(1) У случају болести за чије лијечење не постоје услови у Установи и сједишту Установе у којој издржава казну затвора, затвореник може, на приједлог директора Установе, уз претходно прибављено мишљење доктора медицине у Установи, све док траје лијечење, бити привремено премјештен у Установу у којој постоје услови за такво лијечење.

(2) Ради сврсисходнијег вођења новог кривичног поступка и у случајевима ванредних дешавања и прилика у Установи, на приједлог суда, тужилаштва и директора Установе, затвореник се може привремено премјестити у другу Установу.

(3) Рјешење о привременом премјештају затвореника доноси министар или лице које он овласти.

(4) Против рјешења из става 3. овог члана није дозвољена жалба.

Члан 151

(1) Због безбједности или организације извршења казне затвора, директор Установе, уз писмену сагласност затвореника, може министру поднијети приједлог за премјештај на издржавање казне затвора у други ентитет у којем затвореник има пребивалиште, односно боравиште.

(2) Безбједосни разлози или разлози организације извршења казне затвора из става 1. овог члана морају бити јасно образложени и доказани.

(3) Рјешење о премјештају доноси министар након прибављене сагласности министра правде ентитета у који се затвореник премјешта.

(4) Против рјешења из става 3. овог члана није дозвољена жалба.

(5) Ако је приједлог директора Установе одбијен, нови приједлог може се поднијети након шест мјесеци од дана пријема рјешења.

(6) Трошкове премјештаја из става 1. овог члана сноси Установа из које се врши премјештај.

14. Прекид издржавања казне затвора

Члан 152

(1) На молбу затвореника, министар или лице које он овласти може рјешењем одобрити прекид издржавања казне затвора у Установи, ако су наступили сљедећи разлози:

1) ако је оболио од теже акутне болести или му се знатно погоршала постојећа хронична болест, а нема услова за лијечење у Установи - док болест траје, с тим да се сваких 90 дана преиспитује донесено рјешење,

2) усљед смртног случаја или теже болести у породици - најдуже шест мјесеци,

3) ако је потребно да обави пољске или сезонске радове или радове изазване елементарним непогодама, а у породици нема чланова способних за рад - најдуже шест мјесеци,

4) ради полагања испита за који се припремао или због завршетка школовања - најдуже шест мјесеци,

5) ако Установа не располаже одговарајућим просторијама за боравак затвореница за вријеме трудноће, порођаја и материнства или тежег, односно неизлечивог обољења новорођенчета - највише до навршене двије године живота дјетета.

(2) У молби за прекид издржавања казне затвора наводе се разлози и прилажу оригинални документи издати од надлежног органа, или копије оригиналних докумената овјерених од надлежног органа јединице локалне самоуправе.

(3) Молбу затвореника за прекид издржавања казне затвора са пратећом документацијом и мишљењем, Установа доставља Министарству у року од три дана од дана пријема молбе.

(4) Против рјешења којим је одбијена молба за прекид издржавања казне затвора може се изјавити жалба министру у року од 15 дана од дана пријема рјешења.

(5) Рјешење донесено по жалби је коначно и против њега се не може покренути управни спор.

(6) Вријеме проведено на прекиду издржавања казне затвора не урачунава се у издржану казну затвора.

(7) О затворенику коме је одобрен прекид издржавања казне затвора Установа обавјештава органе из члана 187. став 2. овог закона.

(8) За вријеме прекида издржавања казне затвора затворенику не припадају права превиђена овим законом.

(9) У случајевима теже акутне болести, на иницијативу здравствене службе, уз писмену сагласност затвореника, директор Установе може предложити прекид издржавања казне затвора за обољелог - док болест траје, с тим да се сваких 90 дана преиспитује донесено рјешење.

(10) Поступак доношења рјешења којим се може одобрити прекид издржавања казне затвора из става 9. овог члана је исти као и поступак доношења рјешења по молби затвореника који је прописан ст. 2, 3, 4, 5, 6. и 7. овог члана.

Члан 153

(1) Ако се за вријеме трајања прекида издржавања казне затвора утврди да је прекид одобрен на основу лажних исправа или других доказа, односно да се прекид не користи у сврху за коју је одобрен, на приједлог директора Установе опозива се рјешење из

члана 152. став 1. овог закона, а затворенику се налаже да се јави на даље издржавање казне затвора одмах, а најкасније у року од три дана од дана пријема рјешења о опозиву.

(2) Рјешење о опозиву прекида издржавања казне затвора доноси министар или лице које он овласти, а доставља се Установи и лицу које се налази на прекиду издржавања казне затвора.

(3) Ако се затвореник не јави на даље издржавање казне затвора, поступиће се у складу са одредбама из члана 184. овог закона.

Члан 154

(1) У случају одређивања притвора за друго кривично дјело, суд који је одредио притвор доноси рјешење о прекиду издржавања казне затвора.

(2) Прекид издржавања казне из става 1. овог члана траје до укидања притвора.

(3) Уколико је притвор за друго кривично дјело одредио суд са сједиштем ван територије Републике Српске, а није донио рјешење о прекиду издржавања казне затвора, рјешење о прекиду издржавања казне затвора за вријеме док траје притвор доноси министар или лице које он овласти.

ГЛАВА VI

ДИСЦИПЛИНСКА И МАТЕРИЈАЛНА ОДГОВОРНОСТ ЗАТВОРЕНИКА

1. Дисциплинска одговорност затвореника

Члан 155

(1) Затвореници се придржавају одредаба овог закона, правила кућног реда и других прописа из области извршења казне затвора и поступају по законитим наређењима службених лица.

(2) Понашање које је супротно одредбама из става 1. овог члана представља дисциплински прекршај, за који затвореник може бити дисциплински кажњен.

(3) Дисциплински прекршаји могу бити лакши и тежи.

(4) Правилник о дисциплинској одговорности затвореника доноси министар.

Члан 156

Лакши дисциплински прекршаји су:

1) давање на коришћење ствари другом лицу за које нема одобрење,

2) посједовање и узимање лијекова без одобрења,

3) неовлашћено узимање или коришћење туђих ствари,

4) подстицање другог на вршење прекршаја,

5) намјерно прљање просторија Установе,

6) неовлашћено контактирање са другим лицима,

- 7) занемаривање личне хигијене,
- 8) давање нетачних података о чињеницама битним за остваривање права у Установи,
- 9) припремање и држање напитака, obroка или хране ван простора намијењеног за те сврхе,
- 10) тетовирање и пирсинг у Установи,
- 11) изношење алата и других материјалних средстава са радног мјеста,
- 12) посједовање ствари које затвореник не смије имати код себе,
- 13) недисциплиновано, непристојно и агресивно понашање које ремети живот и рад у Установи,
- 14) нарушавање мира виком, галамом, прегласним слушањем радија или ТВ пријемника, лупањем или бацањем ствари.

Члан 157

(1) Тежи дисциплински прекршаји су:

- 1) одбијање извршења законитог наређења службеног лица,
- 2) подстрекавање на побуну или бјекство,
- 3) припремање бјекства, покушај бјекства и бјекство,
- 4) помагање другим затвореницима при припремању бјекства или бјекству,
- 5) организовање и учешће у побуни,
- 6) насилничко понашање према другим затвореницима, физичко и психичко злостављање, као и свако некоректно понашање према другим затвореницима,
- 7) намјерно уништавање туђе имовине и имовине Установе,
- 8) узимање од других затвореника накнаде у новцу или натури,
- 9) неовлашћено напуштање Установе, одјељења Установе, болничког лијечења у здравственој установи или са радилишта, без одобрења службеног лица,
- 10) производња, уношење, посједовање, препродаја и уживање алкохола, опојних дрога и психоактивних материја у Установи и ван Установе, током коришћења погодности, током радног ангажовања ван Установе и на болничком лијечењу,
- 11) израда, посједовање и уношење у Установу или на радилиштима ван Установе недозвољених предмета, укључујући и новац, опасне ствари или средства за комуникацију на даљину,
- 12) неоправдано кашњење са погодности ван круга Установе и непоштивање и неизвршавање мјера забране за вријеме коришћења погодности ван Установе,
- 13) вријеђање, пријетње и непристојно понашање, међусобне свађе и туче,

- 14) израда било каквих предмета и обављање приватних послова за себе или другог без налога службеног лица,
- 15) ометање спровођења дневног распореда активности,
- 16) неовлашћено улажење и коришћење службене просторије и боравак на мјестима гдје је то забрањено,
- 17) спречавање приступа у било који простор Установе службеним лицима и лицима која имају овлашћење да улазе у Установу,
- 18) међусобна препродаја или трампа било каквих ствари,
- 19) крађа, коцкање и играње недозвољених игара,
- 20) опирање здравственом прегледу и тестирању на заразне болести, алкохол и опојна средства,
- 21) подстицање других затвореника на понашање које представља кривично дјело, прекршај или тежи дисциплински прекршај,
- 22) некоректно понашање према службеним лицима,
- 23) пружање отпора или физички напад на службено лице,
- 24) занемаривање радне обавезе која је проузроковала или је могла проузроковати штетне посљедице већег обима,
- 25) давање лажних података усљед којих је настала или је могла настати штета већих размјера,
- 26) угрожавање туђег здравља које је извршено намјерно или грубом непажњом,
- 27) обучавање других затвореника о начину извршења кривичног дјела на основу личног или туђег искуства,
- 28) намјерно нарушавање свог здравља ради онеспособљавања за извршење обавеза,
- 29) непримјерено понашање за вријеме коришћења погодности ван Установе.

(2) Тежи дисциплински прекршај је и свако понашање које представља кривично дјело за које се затвореник гони по службеној дужности, прекршај који учини затвореник за вријеме издржавања казне затвора, понашање којим затвореник крши наложене мјере надзора, забране или ограничења, као и свако друго понашање које штети угледу Установе.

Члан 158

- (1) За учињене дисциплинске прекршаје изричу се дисциплинске казне.
- (2) Дисциплинске казне су:
  - 1) опомена,
  - 2) писмени укор,
  - 3) одузимање погодности ван Установе и у Установи,

4) упућивање у самицу до 20 дана.

(3) Ако затвореник за вријеме издржавања казне затвора учини кривично дјело, Установа подноси извјештај надлежном органу.

(4) Према затворенику се примјењује дисциплинска казна и ако за вријеме издржавања казне учини кривично дјело.

(5) Опомена и писмени укор изриче се за лакше дисциплинске прекршаје.

(6) У случају изрицања дисциплинске казне одузимања погодности, вријеме трајања дисциплинске казне зависи од тежине учињеног дисциплинског прекршаја, али не може бити краће од мјесец дана ни дуже од шест мјесеци.

(7) Дисциплинска казна упућивања у самицу може се изрећи само за теже дисциплинске прекршаје.

(8) У случају изрицања дисциплинске казне упућивања у самицу, затвореник губи могућност додјеливања и коришћења погодности које се користе ван круга Установе, за вријеме које одреди дисциплинска комисија, а које не може бити краће од три мјесеца нити дуже од шест мјесеци, осим у случајевима изрицања дисциплинске казне због почињеног бјекства, односно злоупотребе погодности, када не може бити краћа од годину дана, а рачуна се од дана издржане или застарјеле изречене дисциплинске казне.

(9) Затворенику коме се одреди посебна мјера распореда у одјељење са појачаним надзором, за вријеме боравка у одјељењу не тече рок који је изречен дисциплинском казном у вези са одузимањем погодности.

2. Покретање дисциплинског поступка

Члан 159

(1) Приједлог за покретање дисциплинског поступка за утврђивање дисциплинске одговорности затвореника подноси руководиоца службе у чијем дјелокругу је учињен прекршај у року од 30 дана од дана сазнања за прекршај и учиниоца.

(2) Рјешење о покретању дисциплинског поступка доноси директор Установе.

(3) Комисија коју именује директор Установе спроводи дисциплински поступак и изриче дисциплинске казне.

(4) Против рјешења комисије може се уложити жалба директору Установе у року од три дана од дана пријема.

(5) Жалба не одгађа извршење рјешења.

(6) Рјешење директора Установе је коначно и против њега се не може покренути управни спор.

Члан 160

(1) Дисциплински поступак је хитан и води се у складу са одредбама овог закона, правилника о дисциплинској одговорности затвореника и Закона о кривичном поступку Републике Српске.

(2) У дисциплинском поступку обавезно се саслушавају затвореник и свједоци, а може се извршити и суочење, као и прибавити мишљење службених лица укључених у спровођење програма третмана.

(3) Током дисциплинског поступка води се записник.

3. Дисциплинске казне

Члан 161

(1) Затвореници који почине теже дисциплинске прекршаје могу се издвојити од осталих затвореника у посебну просторију без опасних ствари и прије покретања, односно окончања дисциплинског поступка, ако постоји опасност од насилних радњи према лицима и стварима, опасност од убиства и самоповређивања или угрожавања безбједности у Установи, које се не могу отклонити на други начин, о чему одлучује директор Установе.

(2) Вријеме издвајања траје док постоје разлози због којих је лице издвојено, а не може трајати дуже од 72 сата.

(3) Вријеме проведено у просторији без опасних ствари урачунава се у дисциплинску казну упућивања у самицу.

Члан 162

(1) Дисциплинска казна упућивања у самицу подразумијева искључење затвореника из заједничких активности с другим затвореницима током цијелог дана и ноћи.

(2) Прије извршења дисциплинске казне упућивање у самицу обавезан је преглед доктора медицине у Установи.

Члан 163

(1) Извршење дисциплинских казни, изузев опомене и писменог укора, може се одгодити до шест мјесеци, ако се са основом може очекивати да ће се и без извршења изречене дисциплинске казне постићи сврха дисциплинског кажњавања.

(2) Уколико затвореник у року за који је одгођено извршење дисциплинске казне учини дисциплински прекршај, условно изречена дисциплинска казна се опозива.

(3) Код опозива условне дисциплинске казне упућивања у самицу, укупна дисциплинска казна не може бити дужа од 20 дана.

Члан 164

(1) У току извршења дисциплинске казне упућивања у самицу, затворенику се обезбјеђују потребни хигијенски и здравствени услови, а по могућности, књиге, уџбеници и новине.

(2) За вријеме извршења дисциплинске казне упућивања у самицу, затворенику се обезбјеђује боравак на свјежем ваздуху ван затворених просторија, у трајању најмање до два сата дневно.

(3) Затвореника при извршењу дисциплинске казне упућивања у самицу посјеђује здравствени радник сваког дана, васпитач и доктор медицине у Установи два пута седмично, а једном у седам дана директор Установе.

(4) Више одвојено изречених дисциплинских казни упућивања у самицу не може се извршавати узастопно у континуитету.

4. Материјална одговорност затвореника

Члан 165

(1) На писмени приједлог службе третмана, директор Установе рјешењем може обуставити извршење дисциплинске казне упућивање у самицу и прије њеног истека, када утврди да је постигнута сврха дисциплинског кажњавања.

(2) Директор Установе рјешењем обавезно обуставља извршење дисциплинске казне упућивања у самицу, ако по писменом мишљењу доктора медицине у Установи даљи боравак у самици угрожава здравље затвореника.

Члан 166

(1) Затвореник је одговоран за штету коју је намјерно или грубом непажњом проузроковао и штету је дужан да надокнади.

(2) О надокнади штете рјешењем одлучује директор Установе.

(3) Против рјешења о надокнади штете може се изјавити приговор министру у року од осам дана од дана пријема рјешења.

(4) Уколико затвореник одбије да плати штету, Установа може своја потраживања остварити тужбом код надлежног суда.

ГЛАВА VII

МЈЕРЕ ЗА ОДРЖАВАЊЕ РЕДА И БЕЗБЈЕДНОСТИ

1. Посебне мјере за одржавање реда и безбједности

Члан 167

(1) У циљу одржавања реда и безбједности у Установи, према затворенику се могу примијенити мјере које су прописане овим законом и прописима донесеним на основу овог закона, само у мјери у којој је то неопходно.

(2) Мјере за одржавање реда и безбједности су посебне мјере и мјере принуде.

Члан 168

(1) У циљу одржавања реда и дисциплине и очувања опште безбједности Установе, према затвореницима који константно угрожавају ред и безбједност могу се одредити посебне мјере утврђене овим законом, и то:

1) појачани надзор,

2) одузимање и привремено задржавање ствари чије је држање допуштено,

3) тестирање на заразне болести, алкохол и опојна средства,

4) издвајање у просторију без опасних ствари,

5) смјештај у медицинску просторију са интензивним надзором,

- 6) смјештај у одјељење појачаног надзора и интензивног програма поступања,
- 7) усамљење.
- (2) Према затворенику се може користити више посебних мјера истовремено.
- (3) Примјена посебних мјера и мјера принуде не третирају се као дисциплинске казне.

Члан 169

- (1) На приједлог службе третмана и службе обезбјеђења, посебне мјере из члана 168. став 1. овог закона, изузев т. 5) и 7), наредбом одређује директор Установе.
- (2) Посебну мјеру усамљења из члана 168. став 1. тачка 7) овог закона на приједлог службе третмана и службе обезбјеђења, рјешењем одређује директор Установе.
- (3) Мјеру смјештаја у медицинску просторију са интензивним надзором из члана 168. став 1. тачка 5) овог закона, на приједлог доктора медицине у Установи, наредбом доноси директор Установе.
- (4) У случајевима који не трпе одгађање, примјену посебних мјера, изузев мјера из члана 168. т. 5) и 7) овог закона, може одредити и други радник кога овласти директор Установе.
- (5) Радник који је одредио посебну мјеру, одмах обавјештава директора Установе, који мјеру одмах потврђује или укида.
- (6) О примјени мјера из члана 168. т. 5), 6) и 7) овог закона директор Установе одмах, а најкасније у року од 24 сата писменим путем обавјештава Министарство.
- (7) Посебне мјере не могу се примјењивати дуже него што постоје разлози због којих су одређене, осим ако овим законом није другачије одређено.

Члан 170

- (1) Појачани надзор представља учестало посматрање и контролу затвореника дању и ноћу, а извршава се на начин да се не ремети свакодневна активност осталих затвореника.
- (2) Одузимање и привремено задржавање ствари чије је држање допуштено, извршава се привремено док трају разлози за примјену мјере.
- (3) У случају сумње на заразне болести, конзумирање алкохола и опојних средстава дозвољено је тестирање затвореника у складу са чланом 134. овог закона.
- (4) За тестирање на вирус ХИВ-а и на вирус хепатитиса Ц, потребан је пристанак затвореника.
- (5) Издвајање у посебну просторију без опасних ствари, као посебна мјера за одржавање реда и дисциплине, извршава се на начин предвиђен чланом 161. овог закона.
- (6) Приликом издвајања затвореника у просторију без опасних ствари обавезно се обавља преглед доктора медицине у Установи.

Члан 171

- (1) Затвореници код којих се процијени да ће извршити или су већ извршили било који акт самоповређивања, напада на другог затвореника или службено лице, смјештају се из здравствених разлога у медицинску просторију са интензивним надзором.
- (2) О здравственом стању затвореника који се смјешта у медицинску просторију са интензивним надзором прибавља се мишљење доктора медицине у Установи одмах, а најкасније у року од 24 сата од момента смјештаја.
- (3) Наредбу о смјештају затвореника у медицинску просторију, по приједлогу доктора медицине у Установи, доноси директор Установе.
- (4) Интензиван надзор у медицинској просторији огледа се у организованом надзору радника службе обезбјеђења и здравствене службе, као и надзору путем техничких и електронских уређаја.
- (5) Када доктор медицине у Установи донесе мишљење о употреби средстава за ограничавање кретања, затвореник се прегледа, а одлука се преиспитује сваких шест сати, а по потреби и раније.
- (6) Свако преиспитивање мишљења из става 5. овог члана евидентира се у здравствени картон затвореника и сачињава се дневни извјештај, који се доставља директору Установе.
- (7) Примјена ове мјере траје док трају разлози због којих је одређена.

Члан 172

- (1) Ако постоји опасност од бјекства, насилног понашања према другим затвореницима или стварима, опасност од угрожавања дисциплине и реда који се не могу отклонити на други начин, угрожавања личне безбједности и у другим оправданим случајевима, затвореници се могу смјестити у одјељење појачаног надзора и интензивног програма поступања.
- (2) У одјељење из става 1. овог члана може се смјестити затвореник и након извршења мјере усамљења, ако нису престали разлози због којих је мјера усамљења одређена.
- (3) На приједлог службе обезбјеђења и службе третмана, наредбу о смјештају доноси директор Установе.
- (4) Преиспитивање оправданости боравка у одјељењу врши се свака три мјесеца боравка у одјељењу, а у изузетним случајевима може се вршити и раније.

Члан 173

- (1) Уз прибављено мишљење доктора медицине у Установи, затворенику који својим понашањем упорно ремети ред и дисциплину, угрожава безбједност Установе и представља озбиљну опасност по лице и имовину у Установи, директор Установе може рјешењем одредити мјеру усамљења у трајању до 60 дана.
- (2) Против рјешења из става 1. овог члана, затвореник има право жалбе министру у року од три дана од дана пријема рјешења, с тим да жалба не одлаже извршење рјешења.
- (3) Рјешење донесено по жалби је коначно и против њега се не може покренути управни спор.

Члан 174

(1) У посебним случајевима када нису престали разлози за примјену мјере усамљења, мјера усамљења може бити продужена, с тим да укупно вријеме усамљења не може трајати дуже од 120 дана непрекидно.

(2) Затвореник према коме је одређена мјера усамљења, за вријеме трајања мјере усамљена држи се одвојено од осталих затвореника и заједничког начина извршења казне затвора и заједничких активности.

(3) Мјера усамљења може се обуставити и прије истека времена на које је одређена, ако се у току њеног извршења утврди да су престали разлози због којих је одређена или када се налазом доктора медицине у Установи утврди да је даље усамљење штетно по здравље затвореника.

(4) Рјешење о обустави извршења мјере усамљења доноси директор Установе.

(5) За вријеме док траје мјера усамљења, затвореника свакодневно посјећују здравствени радник и васпитач, а доктор медицине у Установи и директор Установе једном седмично.

(6) Извршење посебне мјере усамљења и извршења дисциплинске казне упућивања у самицу уређује се Правилником о кућном реду за издржавање казне затвора.

2. Мјере принуде и примјена мјера принуде

Члан 175

Мјере принуде према затвореницима су:

- 1) употреба физичке снаге,
- 2) везивање,
- 3) употреба гумене палице,
- 4) употреба службених паса,
- 5) употреба шмркова са водом,
- 6) употреба хемијских средства,
- 7) употреба електромагнетног/електроничког несмртоносног оружја - тасер,
- 8) употреба кинетичког несмртоносног оружја - гумени метак,
- 9) употреба ватреног оружја.

Члан 176

(1) У циљу одржавања реда и безбједности у Установи, према затворенику се могу примијенити мјере принуде које су утврђене законом и прописима донесеним на основу закона.

(2) Приликом примјене мјере принуде користи се мјера која најмање угрожава живот и здравље лица према коме се примјењује, којом се успјешно савлађује отпор и која је сразмјерна опасности која пријети.

Члан 177

(1) Мјере принуде према затворенику могу се примијенити само када је неопходно да се спријечи:

- 1) бјекство,
- 2) физички напад на друго лице,
- 3) самоповређивање или покушај самоубиства затвореника,
- 4) намјерно проузроковање пожара, поплаве и материјалне штете,
- 5) активан и пасиван отпор,
- 6) побуна.

(2) Под активним отпором подразумијева се свако супротстављање затвореника законитим службеним мјерама, радњама и налозима службеног лица, које се врши заклањањем или држањем за лице или предмет, отимањем, или под претпоставком да ће се лице напасти или предузимањем сличне радње.

(3) Под пасивним отпором подразумијева се свако супротстављање затвореника законитим службеним мјерама, радњама и налозима службеног лица, које се врши оглушавањем или заузимањем клечећег, сједећег, лежећег или сличног положаја.

(4) Мјере принуде могу се примијенити и према лицу које ван Установе противправно ослобађа затвореника или противправно улази у круг и просторије Установе.

(5) У случају из става 4. овог члана, наведено лице се задржава до доласка овлашћених службених лица органа унутрашњих послова.

Члан 178

(1) О примјени мјере принуде усмено и јасно се упозорава лице према којем се мјера намјерава употријебити, осим ако је ријеч о истовременом или непосредно предстојећем противправном нападу.

(2) Употребу службених паса, шмркова са водом, хемијских средстава, електромагнетног и кинетичког несмртоносног оружја може наредити само директор Установе.

(3) Након примјене мјера принуде обавезно је извршити љекарски преглед затвореника.

(4) О примјени мјера принуде из члана 175. т. 3), 4), 5), 6), 7), 8) и 9) овог закона и обавезном љекарском прегледу из става 3. овог члана одмах се подноси извјештај директору Установе, који у року од 24 сата доставља извјештај Министарству, које доноси рјешење о оправданости примјене мјера принуде.

(5) Ако су мјере принуде и ватрено оружје употријебљени у границама овлашћења, искључена је дисциплинска одговорност припадника службе обезбјеђења.

(6) Ако се против радника Установе води кривични поступак због употребе средстава принуде, ватреног оружја или других радњи при вршењу службеног задатка, Установа обезбјеђује правну помоћ у вези са вођењем поступка.

Члан 179

(1) У случају да се у Установи припрема или врши нарушавање реда већег обима, директор Установе о томе одмах обавјештава министра, који након сагледавања ситуације доноси одлуку о ангажовању свих или појединачних посебних јединица Установа у складу са Правилником о организацији и употреби посебне јединице службе обезбјеђења казнено-поправне установе.

(2) У случају да припадници посебне јединице не могу спријечити нарушавање реда већег обима, министар може у складу са споразумом из члана 61. став 4. овог закона, затражити ангажовање најближе посебне јединице Министарства унутрашњих послова.

3. Употреба ватреног оружја

Члан 180

(1) Припадници службе обезбјеђења и друга овлашћена службена лица Установе могу бити наоружани када обављају дужност ван круга Установе.

(2) Припадницима службе обезбјеђења забрањено је ношење оружја у кругу Установе, осим у случајевима када је нарушавање реда и дисциплине таквог интензитета да је неопходна употреба ватреног оружја да би се успоставио ред и дисциплина и заштитили животи затвореника, запослених или других лица која се налазе у Установи.

(3) Оружје у служби обезбјеђења не могу носити приправници.

Члан 181

(1) При вршењу службених послова припаднику службе обезбјеђења дозвољена је употреба ватреног оружја само ако се другим мјерама не може:

1) заштити живот људи,

2) одбити непосредни напад којим се угрожава његов живот или живот службених лица,

3) одбити напад на објекат који обезбјеђује,

4) спријечити бјекство затвореника из Установе затвореног типа,

5) спријечити бјекство затвореника из Установе затвореног типа, односно затвореног одјељења Установе које спроводи или обезбјеђује, ако би његово бјекство непосредно угрозило живот других, само ако је то изричито наведено у налогу за спровођење, односно обезбјеђење.

(2) Припадник службе обезбјеђења који службу врши у присуству надређеног руководиоца, може употријебити ватрено оружје само по наређењу надређеног руководиоца.

(3) Надређени руководиоца може издати наређење за употребу ватреног оружја само у случајевима из става 1. овог члана.

(4) Припадник службе обезбјеђења неће употријебити ватрено оружје ако би тиме угрозио животе других лица.

Члан 182

(1) Ради извршења законом прописаних надлежности, припадник службе обезбјеђења има право и дужност да примијени овим законом предвиђена овлашћења.

(2) Припадник службе обезбјеђења примјењује овлашћења према својој одлуци, у складу са законом, подзаконским актима, као и на основу законите наредбе надређеног.

(3) У циљу извршавања прописаних дужности, припадник службе обезбјеђења може примијенити сљедећа овлашћења:

- 1) провјера и утврђивање идентитета лица и предмета,
- 2) издавање упозорења и наређења,
- 3) привремено ограничавање слободе кретања,
- 4) привремено одузимање предмета,
- 5) коришћење туђих возила и комуникацијских средстава,
- 6) преглед лица, ствари, просторија и превозних средстава,
- 7) употреба средстава принуде.

4. Поступање приликом бјекства

Члан 183

(1) Припадник службе обезбјеђења, без одгађања предузима радње да затвореника онемогући у бјекству.

(2) У циљу непосредног хватања одбјеглог лица, припадник службе обезбјеђења и без наредбе надлежног суда о претресању, може ући у туђи стан и остале просторије и по потреби извршити претрес у мјери у којој је потребно да се пронађе и лиши слободе одбјегли затвореник.

(3) У случају када се врши претрес стана, односно просторија, сачињава се записник.

(4) Припадник службе обезбјеђења има право да се послужи саобраћајним средствима и средствима везе која су му доступна ради хватања лица из става 1. овог члана, као и ради превоза и помоћи лицу повријеђеном том приликом.

(5) О уласку у стан или друге просторије, те употреби средстава из става 4. овог члана припадник службе обезбјеђења издаје њиховом држаоцу потврду ради накнаде трошкова и друге штете.

Члан 184

(1) У случају бјекства затвореника, Установа одмах обавјештава орган унутрашњих послова у сједишту Установе, орган унутрашњих послова у мјесту пребивалишта, односно боравишта затвореника и Граничну полицију БиХ ради предузимања мјера проналажења, хватања и привођења одбјеглог.

(2) У случају бјекства страног држављанина, поред органа из става 1. овог члана обавјештава се и надлежна служба за послове са странцима у Министарству безбједности БиХ.

(3) Бјекством се сматра и свако самовољно удаљење из Установе или одјељења Установе, недолазак на вријеме са одобреног коришћења погодности ван Установе, недолазак на вријеме са одобреног прекида издржавања казне затвора, самовољно удаљење са лијечења у здравственој установи или радилишта ван Установе и

нејављање у Установу након опозива условног отпуста и опозива прекида издржавања казне затвора.

(4) О бјекству затвореника директор Установе одмах обавјештава министра.

(5) Вријеме проведено у бјекству не рачуна се у издржану казну затвора.

(6) У случају бјекства затвореника, директор Установе подноси надлежном органу унутрашњих послова наредбу за расписивање потјернице ради проналажења и спровођења бјегунца у Установу.

(7) Трошкове спровођења из бјекства сноси затвореник.

ГЛАВА VIII

УСЛОВНИ ОТПУСТ И ОТПУШТАЊЕ ЗАТВОРЕНИКА

1. Условни отпуст

Члан 185

(1) Ради подстицања личних напора затвореника за укључивање у живот на слободи, за која се основано може очекивати да више неће чинити кривична дјела и да је казна затвора постигла сврху кажњавања, затвореник се може условно отпустити у складу са одредбама Кривичног законика и овог закона.

(2) О условном отпусту затвореника који се налазе на издржавању казне затвора у Установама Републике Српске рјешава Комисија за условни отпуст (у даљем тексту: Комисија), коју именује министар.

(3) До коначног рјешавања питања условног отпуста затвореника који се по правоснажним пресудама судова Републике Српске налазе на издржавању казне затвора у Установама Федерације Босне и Херцеговине, о условном отпусту тих лица рјешава Комисија из става 2. овог члана.

(4) Комисија се састоји од пет чланова, коју чине представник Министарства, судија Врховног суда Републике Српске и три независна члана из релевантне стручне области.

(5) Један од чланова Комисије је предсједник.

(6) Комисија се именује на период од четири године.

(7) Комисија доноси Пословник о раду.

Члан 186

(1) О условном отпусту рјешава се по молби затвореника или на приједлог директора Установе.

(2) Иницијативу за подношење приједлога за условни отпуст може да поднесе и доктор медицине у Установи након сагледавања здравственог стања затвореника, ако теже или акутно здравствено стање затвореника на то указује или ако медицинска процјена указује на немогућност излечења, односно лошу здравствену прогнозу затвореника.

(3) Установа, уз приједлог директора Установе или доктора медицине у Установи или уз молбу затвореника, доставља Комисији податке о постигнутом степену превапитања и друге податке о затворенику који могу бити од значаја за одлуку Комисије, као и мишљење о оправданости молбе.

(4) Одредбе овог члана о условном отпусту не примјењују се на затворенике којима је новчана казна замијењена казном затвора.

(5) При доношењу рјешења о условном отпусту, Комисија нарочито цијени:

- 1) ранију осуђиваност,
- 2) понашање током издржавања казне затвора,
- 3) лично учешће у процесу преваспитања,
- 4) став према учињеном кривичном дјелу,
- 5) процјену поновног чињења кривичних дјела,
- 6) остатак неиздржаног дијела казне затвора,
- 7) мишљење о основаности молбе, односно приједлога за условни отпуст,
- 8) мјере у склопу постпеналне заштите.

Члан 187

(1) Комисија доноси рјешење о условном отпусту.

(2) Рјешење о условном отпусту доставља се Установи, која је обавезна да по један примјерак уручи затворенику приликом отпуста са издржавања казне затвора, суду - који је условно отпуштеног упутио на издржавање казне затвора, суду - који је изрекао првостепену пресуду, органу унутрашњих послова надлежном по мјесту пребивалишта, односно боравишта, Граничној полицији БиХ и надлежној служби за послове са странцима у Министарству безбједности БиХ у случају да је страни држављанин.

(3) Уколико је молба или приједлог одбијен, рјешење се доставља подносиоцу молбе, односно приједлога.

Члан 188

(1) Против рјешења Комисије из члана 187. овог закона није дозвољена жалба.

(2) У случају одбијања приједлога или молбе за условни отпуст, нови приједлог или молба не може се поднијети прије истека четири мјесеца, ако је ријеч о казни затвора од двије године, односно шест мјесеци, ако је ријеч о казни затвора од двије године и више, рачунајући од дана коначности рјешења.

Члан 189

(1) Затвореник којем је одобрен условни отпуст, обавезан је да се за вријеме трајања условног отпуста сваких 15 дана јавља органу унутрашњих послова надлежном по мјесту пребивалишта, односно боравишта затвореника, а која у случају нејављања у одређено вријеме о томе обавјештава Установу.

(2) За вријеме трајања условног отпуста затворенику није дозвољено напуштање територије Републике Српске, односно Босне и Херцеговине, осим када су у питању страни држављани или лица без држављанства, а која немају стално мјесто боравишта у Републици Српској, односно Босни и Херцеговини.

(3) Установа у којој је затвореник до дана отпуштања на условни отпуст издржавао казну затвора обавезна је да у сарадњи са органом из става 1. овог члана прати реализацију и остварење сврхе условног отпуста.

(4) Затвореницима, за вријеме трајања условног отпуста, не припадају права из овог закона.

(5) Изузетно од става 2. овог члана, на молбу затвореника, а уз образложено мишљење Установе и доктора медицине у Установи, Комисија може рјешењем одобрити напуштање територије Републике Српске, односно Босне и Херцеговине у случајевима када је ријеч о лијечењу затвореника, брачног или ванбрачног друга, дјетета, родитеља, усвојеника и усвојиоца, а које није могуће спровести у здравственим установама Републике Српске, односно Босне и Херцеговине.

(6) Уз молбу из става 5. овог члана, коју затвореник упућује Комисији путем Установе, прилаже се писмено изјашњење надлежног универзитетског клиничког центра у Републици Српској, односно у Босни и Херцеговини и оригинална здравствена документација или овјерене копије на основу којих се потврђује да је лијечење затвореника или чланова његове породице наведених у ставу 5. овог члана неопходно, а да лијечење није могуће спровести на територији Републике Српске, односно Босне и Херцеговине.

(7) У случајевима из става 5. овог члана, рјешење Комисије се доставља Установи у складу са чланом 187. овог закона.

(8) Након истека одобреног периода из става 5. овог члана, који је наведен у рјешењу Комисије, затвореник је дужан да се пријави органу унутрашњих послова надлежном по мјесту пребивалишта и придржава обавеза прописаних ст. 1. и 2. овог члана.

Члан 190

(1) Ако затвореник од дана доношења рјешења Комисије, којим се одобрава условни отпуст до дана отпуштања на условни отпуст учини тежи дисциплински прекршај, директор Установе одмах подноси приједлог за опозив рјешења о условном отпусту.

(2) О приједлогу из става 1. овог члана Комисија одлучује рјешењем.

(3) Ако се затвореник за вријеме трајања условног отпуста не придржава обавеза прописаних чланом 189. овог закона, почини прекршај са елементима насиља за које је предвиђена као главна или споредна казна затвора или је изречена казна затвора, учини кривично дјело за које је потврђена оптужница, у случајевима узнемиравања јавности и покушаја преласка државне границе, на приједлог директора Установе, Комисија може извршити опозив рјешења о условном отпусту.

(4) Рјешење о опозиву условног отпуста из става 3. овог члана, доставља се Установи која уручује по један примјерак затворенику, суду који је условно отпуштеног упутио на издржавање казне затвора, суду који је изрекао првостепену пресуду, органу унутрашњих послова и органу социјалне заштите надлежном по мјесту боравишта, односно пребивалишта и Граничној полицији БиХ.

(5) На рјешење о опозиву условног отпуста из става 3. овог члана, затвореник може изјавити жалбу министру у року од три дана од дана пријема рјешења.

(6) Жалба на рјешење о опозиву условног отпуста не задржава извршење рјешења.

(7) По пријему рјешења о опозиву условног отпуста, затвореник се одмах јавља у Установу на издржавање преосталог дијела неиздржане казне затвора.

(8) Као преостали дио неиздржане казне затвора рачуна се вријеме од дана отпуста на условни отпуст до дана редовног истека казне затвора.

(9) У случају да се затвореник не јави у Установу, директор Установе доноси наредбу о расписивању потјернице.

(10) Уколико затвореник одбије или избјегава пријем рјешења о опозиву условног отпуста, Установа поступа у складу са ставом 9. овог члана.

Члан 191

(1) Затвореник који је током издржавања казне затвора активно учествовао у процесу превапитања, испољавао примјерно понашање и владање, залагао се на раду и који током издржавања казне затвора није дисциплински кажњаван због тежих дисциплинских прекршаја, а издржао је најмање 4/5 казне затвора, на обједињени приједлог служби третмана, обезбјеђења и привредно-инструкторске службе или на молбу затвореника за пријевремени отпуст, може се пријевремено отпустити са издржавања казне затвора највише три мјесеца прије истека казне.

(2) О пријевременом отпусту из става 1. овог члана, цијенећи елементе из члана 186. став 5. овог закона, рјешењем одлучује директор Установе.

(3) Рјешење о пријевременом отпусту затвореника доставља се у складу са чланом 187. став 2. овог закона.

(4) Одредбе овог члана о пријевременом отпусту затвореника не примјењују се на затворенике којима је Комисија рјешењем одобрила условни отпуст и затворенике којима је новчана казна замијењена казном затвора.

(5) Уколико је обједињени приједлог служби третмана, обезбјеђења и привредно-инструкторске службе одбијен или уколико је молба затвореника одбијена, образложено рјешење доставља се подносиоцу приједлога, односно молбе.

(6) У случају одбијања приједлога или молбе за пријевремени отпуст из става 1. овог члана, не може се поднијети нови приједлог или молба.

(7) Против рјешења директора Установе за пријевремени отпуст није дозвољена жалба.

(8) Уколико затвореник од дана доношења рјешења из става 2. овог члана до дана отпуштања на пријевремени отпуст учини тежи дисциплински прекршај, директор Установе опозива рјешење о пријевременом отпусту затвореника.

2. Отпуштање затвореника

Члан 192

(1) Затвореник се отпушта из Установе:

1) даном када му казна затвора редовно истекне,

2) када му почне тећи условни отпуст,

3) на основу рјешења директора Установе којим је пријевремено отпуштен,

4) на основу рјешења о амнестији,

5) на основу одлуке о помиловању,

- б) када изврши уплату новчане казне,
- 7) на основу одлуке суда којом се обуставља даље извршење казне затвора.
- (2) Ако посљедњи дан издржавања казне затвора пада у суботу, недјељу или у дане државних празника, затвореник се отпушта посљедњег радног дана који претходи томе дану.
- (3) Одредба из става 2. овог члана не примјењује се на затвореника коме је новчана казна замијењена казном затвора.
- (4) Затвореник се, ради припремања за излазак из Установе, ослобађа рада најмање три дана прије отпуштања.
- (5) Прије отпуштања са издржавања казне затвора, затвореника прегледа доктор медицине у Установи и налаз уписује у здравствени картон, који потписује затвореник који се отпушта.
- (6) Затвореник који се отпушта са издржавања казне затвора, а који нема довољно средстава на свом новчаном депозиту има право на плаћени превоз до мјеста пребивалишта, односно боравишта, а ако је странац, има право на плаћени превоз до граничног прелаза, уколико посебним прописима није другачије одређено.
- (7) Ако је затвореник у вријеме отпуштања са издржавања казне затвора тешко болестан или је усљед болести неспособан за путовање, Установа га смјешта у најближу здравствену установу ради лијечења.
- (8) Ако затвореник нема средстава да плати трошкове лијечења, а обољење је настало за вријеме издржавања казне затвора, трошкове лијечења за првих мјесец дана сноси Установа из које је затвореник отпуштен, а након тога примјењују се општи прописи о здравственој заштити.
- (9) По отпуштању затвореника са издржавања казне затвора лични лист се архивира и чува у складу са општим прописима о заштити архивске грађе.

Члан 193

- (1) Затворенику који је издржао казну затвора, при отпуштању из Установе издаје се отпусни лист у којем се поред основних података о затворенику наводи вријеме и основ отпуштања са издржавања казне затвора, као и обавеза да се пријави органу унутрашњих послова надлежном по мјесту пребивалишта, односно боравишта.
- (2) Затворенику који се отпушта на условни отпуст, издаје се отпусни лист у којем се поред његових основних података и података о времену и основу отпуштања наводе и обавезе прописане чланом 189. ст. 1. и 2. овог закона.
- (3) О отпуштању затвореника са издржавања казне затвора Установа обавјештава суд који је затвореника упутио на издржавање казне затвора, суд који је изрекао првостепену пресуду, орган унутрашњих послова и орган социјалне заштите надлежан по мјесту боравишта, односно пребивалишта.
- (4) О датуму отпуштања са издржавања казне затвора страног држављанина, Установа, у року од 30 дана прије истека казне, обавјештава надлежну службу за послове са странцима у Министарству безбједности Босне и Херцеговине, у складу са прописом којим се регулишу кретање и боравак странаца у Босни и Херцеговини.

(5) О датуму отпуштања са издржавања казне затвора лица без држављанства, Установа, у року од 30 дана прије истека казне, обавјештава представника међународне организације која штити интересе лица без држављанства.

Члан 194

(1) Затворенику се при отпуштању предају све ствари, предмети и новац који су били на чувању у Установи.

(2) Ако затвореник нема рубље, одијело и обућу, а ни средстава да их набави, Установа их обезбјеђује без накнаде.

Члан 195

(1) Приликом отпуста из Установе, затвореник који се условно отпушта у изјави у писаној форми назначиће мјесто у коме ће боравити за вријеме трајања условног отпуста.

(2) У случају промјене мјеста пребивалишта, односно боравишта, условно отпуштени затвореник о томе обавјештава надлежни орган унутрашњих послова, орган надлежан за послове социјалне заштите у мјесту пребивалишта, односно боравишта и Установу.

(3) У случајевима да се затвореник отпушта из Установе на основу Закона о амнестији, Установа га отпушта најкасније 24 сата након пријема правоснажног рјешења о амнестији, ако Законом о амнестији није другачије одређено.

(4) У случају да се затвореник отпушта из Установе на основу одлуке о помиловању, Установа га отпушта истог дана по пријему одлуке о помиловању.

(5) Затвореник се сматра отпуштеним када напусти простор Установе.

(6) Ако је затворенику по отпуштању са издржавања казне затвора потребна помоћ заједнице, Установа о томе благовремено обавјештава орган надлежан за послове социјалне заштите у месту пребивалишта, односно боравишта затвореника.

ГЛАВА IX

ИЗВРШЕЊЕ КАЗНЕ ДУГОТРАЈНОГ ЗАТВОРА

Члан 196

Одредбе чл. 72. до 196. овог закона примјењују се и на извршење казне дуготрајног затвора, осим ако овим законом није другачије прописано.

Члан 197

(1) Казна дуготрајног затвора извршава се у Установи затвореног типа.

(2) Лица која издржавају казну дуготрајног затвора класификују се у посебне васпитне колективе, с тим да на једног васпитача долази до 20 затвореника.

Члан 198

(1) Затвореници који издржавају казну дуготрајног затвора не могу бити радно ангажовани на пословима који се изводе ван круга Установе, док не почну користити погодности које се користе ван круга Установе.

(2) Затвореницима који издржавају казну дуготрајног затвора може се вршити контрола писама и телефонских разговора, са чим мора бити упознат затвореник.

ГЛАВА X

ИЗВРШЕЊЕ КАЗНЕ ЗАТВОРА ИЗРЕЧЕНЕ У ПРЕКРШАЈНОМ ПОСТУПКУ

Члан 199

(1) Казна затвора изречена у прекршајном поступку извршава се према одредбама овог закона, ако посебним законом није другачије одређено.

(2) Казна затвора из става 1. овог члана, по правилу, извршава се у посебном одјељењу Установе према мјесту пребивалишта, односно боравишта лица према коме је ова казна изречена.

(3) Жене којима је изречена казна затвора у прекршајном поступку, на издржавање казне упућују се у Установу за жене.

Члан 200

(1) За упућивање лица кажњеног у прекршајном поступку на издржавање казне затвора надлежан је суд према пребивалишту, односно боравишту кажњеног.

(2) Ако кажњени из става 1. овог члана нема пребивалиште или боравиште на подручју суда који је донио првостепено рјешење, суд ће правоснажно и извршно рјешење доставити суду из става 1. овог члана.

(3) Ако је лице кажњено у прекршајном поступку страни држављанин или је лице које нема стално пребивалиште на територији Републике Српске, надлежан за упућивање на издржавање казне затвора је суд који је донио рјешење у првом степену.

Члан 201

(1) Извршење казне затвора изречене у прекршајном поступку може се одгодити из истих разлога као и извршење казне затвора изречене у кривичном поступку.

(2) Кажњеној жени од навршена три мјесеца трудноће и кажњеној мајци која има дијете млађе од годину дана, извршење казне затвора се одгађа док дијете не наврши годину дана.

(3) У осталим случајевима одгађање извршења казне затвора може трајати најдуже до 60 дана.

Члан 202

(1) Извршење казне затвора изречене у прекршајном поступку изузетно се може прекинути до десет дана, на начин и према поступку утврђеним овим законом.

(2) За вријеме прекида кажњеном не припадају права предвиђена овим законом.

Члан 203

(1) Ако посљедњи дан издржавања казне затвора пада у суботу, недјељу или у дане државних празника, затвореник се отпушта посљедњег радног дана који претходи томе дану.

(2) Одредбе из става 1. овог члана не примјењују се на затвореника којем је у прекршајном поступку новчана казна замијењена казном затвора.

(3) На затвореника којем је у прекршајном поступку изречена казна затвора не примјењују се одредбе о условном отпусту из члана 186. овог закона.

(4) На затвореника којем је у прекршајном поступку новчана казна замијењена казном затвора не примјењују се одредбе овог закона у вези са погодностима, условним отпустом и прекидом издржавања казне затвора.

ГЛАВА XI ИЗВРШЕЊЕ МЈЕРЕ ПРИТВОРА

1. Одјелење за извршење мјере притвора

Члан 204

(1) Мјера притвора по рјешењима надлежних судова извршава се у посебном одјелењу Установе за извршење мјере притвора (у даљем тексту: Одјелење), по одредбама овог закона које се односе на извршење казне затвора, уколико одредбама чл. 204. до 217. овог закона није другачије одређено.

(2) Одјелење из става 1. овог члана је затвореног типа.

Члан 205

(1) У поступању са притвореницима примјењују се одговарајуће одредбе Закона о кривичном поступку Републике Српске и одредбе овог закона.

(2) На захтјев тужиоца и ако је то у интересу правде, суд може наредити да се ограниче одређена права притвореника.

Члан 206

(1) У Одјелење може се примити лице против кога је надлежни суд донио рјешење о одређивању притвора.

(2) Уз рјешење о одређивању притвора Установи се доставља и писмени налог за пријем притвореника.

(3) Установа издаје писмену потврду о пријему притвореника у коју се, поред осталог, уноси дан и сат пријема и име и презиме лица које је довело притвореника.

2. Поступак по пријему

Члан 207

(1) Непосредно по пријему у Установу љекарски преглед врши доктор медицине у Установи, а налаз и мишљење уноси у здравствени картон притвореника.

(2) По пријему у Установу притвореник се упознаје са Правилником о кућном реду за извршење мјере притвора и другим правима и дужностима за вријеме примјене мјере притвора.

(3) Притвореници који су заједно учествовали у извршењу кривичног дјела смјештају се у одвојене просторије.

Члан 208

(1) Притвореници у Установи бораве под истим условима као и затвореници када је у питању смјештај, исхрана, здравствена заштита, примјена мјера принуде, посебне мјере за одржавање реда и безбједности и накнаде за причињену штету за вријеме примјене мјере притвора.

(2) У случају потребе чувања притвореника за вријеме боравка ван Установе по било ком основу, обезбјеђење врши судска полиција.

3. Премјештај притвореника

Члан 209

(1) Притвореник се може привремено извести из притворске јединице само у случајевима и на начин како је то прописано законом.

(2) Из разлога безбједности или ако је то у интересу вођења кривичног поступка, притвореник се може премјестити из притворске јединице једне у притворску јединицу друге Установе.

(3) На приједлог директора Установе, рјешење о премјештају притвореника доноси надлежни суд, уз сагласност министра који предлаже у коју притворску јединицу да се премјести притворено лице.

(4) Против рјешења надлежног суда из става 3. овог члана притвореник може изјавити жалбу предсједнику надлежног суда у року од три дана од пријема рјешења.

(5) Жалба на рјешење не одгађа извршење рјешења.

(6) Рјешење по жалби је коначно и против њега се не може покренути управни спор.

(7) Спровођење притвореника врши судска полиција.

Члан 210

(1) Уз прибављену сагласност надлежног суда, притвореник се може радно ангажовати у погонима и радионицама привредне јединице које се налазе у кругу Установе.

(2) Притвореник који ради, има право на накнаду и друга права по основу рада која у складу са овим законом припадају затвореницима.

Члан 211

У случају смрти притвореника, Установа одмах обавјештава надлежно тужилаштво, чланове породице, надлежни суд, Министарство и матични уред и даље поступа према упутствима надлежног суда.

Члан 212

(1) Ако за вријеме извршења мјере притвора притвореник учини дисциплински или било који други прекршај, Установа о томе обавјештава надлежни суд који води поступак.

(2) У случају бјекства притвореног лица, обавјештава се надлежни суд.

(3) Надлежни суд из става 2. овог члана издаје наредбу за расписивање потјернице ради проналажења и привођења притвореника.

Члан 213

Отпуштање притвореника из Установе врши се на основу рјешења о укидању притвора надлежног суда или истеком времена на који је притвор одређен.

Члан 214

Надзор над извршењем мјере притвора врши предсједник надлежног суда, у складу са одговарајућим одредбама Закона о кривичном поступку Републике Српске.

Члан 215

Притвореник који на основу одредаба Закона о кривичном поступку Републике Српске, на свој захтјев, прије правоснажности пресуде буде упућен на издржавање казне затвора изједначен је у правима и дужностима са другим затвореницима.

Члан 216

(1) Правилником о кућном реду у Одјељењу за извршење мјере притвора утврђује се нарочито: пријем и распоређивање притвореника, здравствено-хигијенске мјере и исхрана, примање посјета, дописивање, примање пошиљки и штампе, рад и понашање притвореника и одржавање реда и дисциплине, поступак у случају бјекства или смрти притвореника, спровођење притвореника и отпуштање и друга питања од значаја за извршење мјере притвора.

(2) Правилник о кућном реду из става 1. овог члана доноси министар.

(3) Директор Установе уређује распоред дневних активности притвореника, у складу са специфичностима поједине Установе, у складу са Правилником из става 1. овог члана.

ГЛАВА XII ИЗВРШЕЊЕ НОВЧАНЕ КАЗНЕ

Члан 217

Ако осуђени не плати новчану казну у року који је утврђен пресудом, суд који је донио пресуду у првом степену по службеној дужности покреће поступак за замјену новчане казне казном затвора.

Члан 218

(1) Поступак замјене новчане казне казном затвора врши суд у складу са одредбама Кривичног законика Републике Српске и Закона о прекршајима Републике Српске.

(2) Ако осуђени уплати само један дио новчане казне, остатак новчане казне сразмјерно се претвара у казну затвора.

(3) У случају да затвореник током издржавања казне затвора уплати остатак новчане казне, извршење казне затвора се обуставља.

(4) Рјешење о обустави казне затвора из става 3. овог члана доноси надлежни суд.

Члан 219

(1) Затвореник коме је новчана казна замијењена казном затвора у Установи има исти положај у правима и дужностима као и друга лица на издржавању казне затвора, осим ако овим законом није другачије прописано.

(2) На лице коме је новчана казна изречена као главна или споредна казна замијењена казном затвора не примјењују се одредбе овог закона у вези са погодностима, условним отпустом и прекидом издржавања казне.

(3) Лице из става 2. овог члана отпушта се посљедњег дана истека казне затвора.

(4) Новчана казна која је замијењена казном затвора извршава се према одредбама овог закона, ако посебним законом није другачије одређено.

ГЛАВА XIII ИЗВРШЕЊЕ МЈЕРЕ РАДА У ЈАВНОМ ИНТЕРЕСУ

Члан 220

(1) Након што надлежни суд достави одлуку о замјени казне затвора мјером рада у јавном интересу, министар доноси рјешење којим упућује осуђено лице на рад код правног субјекта код којих се може извршавати рад у јавном интересу.

(2) Приликом одређивања правног субјекта код којег се извршава мјера рада у јавном интересу, води се рачуна да послови које осуђено лице може да обавља код правног субјекта буду послови од јавног интереса у оквиру којих се може остварити сврха санкције.

(3) Институције, организације, установе и друга правна лица сарађују са Министарством у извршењу мјере рада у јавном интересу на захтјев Министарства.

(4) Прије одређивања правног субјекта, министар ће објавити јавни позив за пријаву учешћа правних субјеката у реализацији мјере рада у јавном интересу.

(5) Након достављања пријава правних субјеката, министар сачињава листу правних субјеката који испуњавају услове код којих се може извршавати мјера рада у јавном интересу.

(6) Са правним субјектом у који се осуђени упућује на извршење мјере рада у јавном интересу, Министарство закључује уговор којим се дефинишу међусобна права и обавезе, мјесто рада, врста посла, радно вријеме и друга питања битна за остваривање сврхе рада у јавном интересу.

(7) Надзор над извршењем мјере рада у јавном интересу врши Министарство у складу са чл. 65. до 71. овог закона у сарадњи са Установама.

(8) Утврђивање услова за одабир правних субјеката, сачињавање листе заинтересованих правних субјеката, као и друга питања прописује се Правилником који доноси министар.

Члан 221

(1) Мјера рада у јавном интересу извршава се у мјесту пребивалишта, односно боравишта осуђеног лица.

(2) Зависно од расположивих могућности, осуђено лице распоређује се на рад према његовим психофизичким способностима, стеченом стручном квалификацијом, као и жељи осуђеног да ради одређени посао.

ГЛАВА XIV ИЗВРШЕЊЕ МЈЕРА БЕЗБЈЕДНОСТИ

1. Мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи

Члан 222

(1) Мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи изречена уз казну затвора извршава се у специјализованој здравственој установи - Завод за форензичку психијатрију Соколац.

(2) Према лицима која извршавају мјеру обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи могу се примијенити само она ограничења која су неопходна ради њиховог лијечења или ради одржавања реда и дисциплине.

Члан 223

(1) Упућивање лица на извршење ове мјере безбједности врши суд у складу са чланом 73. овог закона.

(2) Када је мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи изречена уз казну затвора осуђени се прво упућује на извршење мјере безбједности.

(3) Послије завршеног лијечења осуђеног лица којем казна затвора још није истекла, надлежни суд одлучује да ли ће се лице упутити на издржавање преосталог дијела неиздржане казне затвора у складу са одредбама Правилника о упућивању затвореника на издржавање казне затвора или ће бити пуштен на условни отпуст.

(4) Вријеме проведено у специјализованој здравственој установи за извршење мјере безбједности рачуна се као вријеме проведено на издржавању казне затвора.

(5) Мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи може трајати дуже од изречене казне затвора.

Члан 224

(1) Специјализована здравствена установа из члана 222. став 1. овог закона у којој се извршава мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи обавјештава Установу и суд који је мјеру изрекао о здравственом стању лица према коме се ова мјера извршава.

(2) Суд сваке године поново одлучује да ли је лијечење и чување у здравственој установи и даље потребно.

(3) Мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи траје док не престану разлози због којих је изречена.

(4) Када се заврши лијечење, здравствена установа из става 1. овог члана о томе обавјештава надлежни суд који је изрекао мјеру, орган унутрашњих послова и орган социјалног старања надлежан по мјесту пребивалишта, односно боравишта лица.

Члан 225

Трошкови извршења мјере безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи обезбјеђују се у буџету Републике Српске.

2. Мјера безбједности обавезног лијечења од зависности

Члан 226

- (1) Мјера безбједности обавезног лијечења од зависности изречена уз казну затвора извршава се у Специјализованој здравственој установи из члана 222. став 1. овог закона.
- (2) Када је мјера безбједности обавезног лијечења од зависности изречена уз казну затвора, осуђени се прво упућује на извршење ове мјере безбједности.
- (3) Упућивање лица на извршење мјере из става 1. овог члана врши надлежни суд према мјесту пребивалишта, односно боравишта осуђеног, а ако се осуђено лице налази у притвору, за упућивање је надлежан суд у сједишту Установе у којој се притвор издржава.
- (4) Ако је мјера из става 1. овог члана изречена уз казну затвора, вријеме проведено у установи за извршење ове мјере урачунава се у казну затвора.
- (5) Ова мјера може трајати дуже од изречене казне затвора, али не дуже од три године, и након истека времена казне затвора - извршава се на слободи.

Члан 227

- (1) Послије завршеног лијечења, осуђено лице којем казна затвора још није истекла, надлежни суд упућује на издржавање преосталог дијела неиздржане казне затвора, у складу са одредбама Правилника о упућивању затвореника на издржавање казне затвора.
- (2) Одредбе члана 226. став 2. овог закона сходно се примјењују и на трошкове извршења мјере безбједности обавезног лијечења од зависности.

Члан 228

Надзор над законитошћу извршавања мјера безбједности из члана 222. став 1. и члана 226. став 1. овог закона врши Министарство.

ГЛАВА XV ИЗВРШЕЊЕ КУЋНОГ ЗАТВОРА

Члан 229

- (1) Поступак извршења кућног затвора врши се у складу са одредбама Кривичног законика Републике Српске.
- (2) Учиниоцу који је стар или изнемогао, тешко болестан, инвалидном лицу, трудној жени, самохраном родитељу малољетне дјецe, суд може одредити да се казна затвора у трајању до једне године може извршити изузетно и у просторима у којима осуђени станује у мјесту пребивалишта, односно боравишта (кућни затвор).
- (3) Осуђени којем је одређено извршење казне затвора у складу са ставом 2. овог члана не смије напуштати просторе у којима станује.

Члан 230

(1) Ако осуђени прекрши забрану напуштања простора становања из члана 229. овог закона, суд може одредити да остатак казне затвора издржи у Установи за извршење казне затвора.

(2) На лица којима је суд одредио да казну затвора до годину дана извршавају у кућном затвору не примјењују се одредбе чл. 72. до 196. овог закона.

(3) Одредбе о извршењу кућног затвора прописују се Правилником о начину извршења кућног затвора, који доноси министар.

ГЛАВА XVI МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Члан 231

(1) Држављанин Босне и Херцеговине, односно Републике Српске може под условима предвиђеним међународним уговором и законима, односно под условом узајамности, у Босни и Херцеговини, односно Републици Српској издржавати казну затвора изречену од суда друге државе.

(2) Према одредбама међународних уговора или под условом узајамности, Босна и Херцеговина, односно Република Српска омогућава страним држављанима, осуђеним на казну затвора, да ту казну издржавају у својој држави.

Члан 232

(1) Преузимање или уступање извршења казне затвора и премјештај затвореника обавља се у складу са Законом о међународној правној помоћи у кривичним стварима.

(2) Преузимање или уступање из става 1. овог члана обавља се у сарадњи са Министарством правде Босне и Херцеговине, у чијој надлежности је међународна сарадња о правној помоћи.

(3) Рјешење о преузимању извршења казне затвора и упућивању у одређену Установу, као и рјешење о уступању извршења казне затвора, доноси министар.

ГЛАВА XVII КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 233

Новчаном казном од 300 КМ до 500 КМ казниће се за прекршај:

1) осуђено лице коме је изречена мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи који се у одређеном року не јави на извршење ове мјере,

2) осуђено лице коме је изречена мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења од зависности које се у одређеном року не јави на извршење ове мјере,

3) осуђено лице које се по условном отпусту не пријави надлежним органима у одређеном року.

Члан 234

Новчаном казном од 500 КМ до 1.000 КМ казниће се за прекршај:

1) одговорно лице у здравственој установи ако Министарству у одређеном року не достави одговарајуће податке или достави непотпуне или нетачне податке, као и када прописане евиденције не води ажурно и уредно,

2) одговорно лице из надлежне специјализоване здравствене установе из члана 224. овог закона.

Члан 235

Новчаном казном од 3.000 КМ до 5.000 КМ казниће се за прекршај надлежна специјализована здравствена установа која поступи супротно одредбама члана 222. овог закона.

ГЛАВА XVIII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

1. Доношење подзаконских аката

Члан 236

Министар ће у року од дванаест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети следеће прописе:

1) Правилник о врстама и начину вођења евиденције о затвореницима, притвореницима и малољетницима (члана 8. став 2),

2) Правилник о функционисању интегралног информационог система (члан 9. став 2),

3) Правилник о кућном реду за издржавање казне затвора (члан 17. став 2),

4) Правилник о начину вршења службе обезбјеђења у установама Републике Српске (члан 24. став 6),

5) Правилник о звањима припадника службе обезбјеђења, условима њиховог стицања, униформи и ознакама звања (члан 24. став 7),

6) Правилник о условима и начину полагања стручног испита радника у служби третмана (члан 25. став 7),

7) Правилник о условима и начину полагања стручног испита радних инструктора (члан 27. став 7),

8) Оквирни план и програм стручног усавршавања и оспособљавања запослених у Установама (члан 34. став 5),

9) Правилник о поступку и начину оцјењивања рада (члан 39. став 2),

10) Правилник о условима за утврђивање вишка запослених начин њиховог збрињавања, као и обим права која им по том основу припадају (члан 45),

11) Правилник о дисциплинској одговорности запослених у Установама (члан 56),

12) Правилник о службеној легитимацији и значки припадника службе обезбјеђења (члан 57. став 4),

13) Правилник о условима и начину полагања стручног испита радника службе обезбјеђења (члан 58. став 7),

- 14) Упутство о начину провјере психофизичких способности кандидата за пријем у службу обезбјеђења (члан 59. став 3),
- 15) Споразум о ангажовању посебних јединица Министарства унутрашњих послова и посебних јединица Установа (члан 61. став 4),
- 16) Правилник о организацији и употреби посебне јединице службе обезбјеђења (члан 61. став 5),
- 17) Правилник о начину чувања службене тајне (члан 62. став 4),
- 18) Правилник о начину вршења инспекцијског надзора над радом установа (члан 66. став 5),
- 19) Правилник о упућивању осуђених и кажњених лица на издржавање казне затвора (члан 72),
- 20) Правилник о поступању са притужбама и другим поднесцима затвореника (члан 100. став 5),
- 21) Правилник о класификацији и рекласификацији затвореника (члан 141. став 4),
- 22) Правилник о дисциплинској одговорности затвореника (члан 155. став 4),
- 23) Правилник о кућном реду у Одјељењима за извршење мјере притвора (члан 216),
- 24) Правилник за утврђивање услова за одабир правних субјеката, начин остваривања међусобне сарадње, сачињавање листе заинтересованих правних субјеката (члан 220. став 8),
- 25) Правилник о начину извршења кућног затвора (члан 230. став 3).

Члан 237

Поступци о дисциплинској одговорности запослених који су почети према прописима који су важили у вријеме њиховог покретања окончаће се према тим прописима.

Члан 238

Положен стручни испит из области извршења кривичних санкција изједначен је са стручним испитом из области извршења кривичних и прекршајних санкција прописаним овим законом.

2. Наставак рада Установа

Члан 239

Ступањем на снагу овог закона, Установе у Републици Српској настављају са радом, и то:

- 1) Казнено-поправни завод у Фочи, као казнено-поправни завод затвореног типа,
- 2) Казнено-поправни завод у Бањој Луци, као казнено-поправни завод затвореног типа,
- 3) Казнено-поправни завод у Бијељини, као казнено-поправни завод затвореног типа,

4) Казнено-поправни завод у Источном Сарајеву, као казнено-поправни завод полуотвореног типа,

5) Казнено-поправни завод у Добоју, као казнено-поправни завод полуотвореног типа,

6) Казнено-поправни завод у Требињу, као казнено-поправни завод полуотвореног типа.

Члан 240

(1) У казнено-поправним заводима у Бањој Луци, Источном Сарајеву, Бијељини, Добоју и Требињу, постоје затворена одјељења за извршење мјере притвора.

(2) Територијална надлежност за извршавање мјере притвора, односно Установа из става 1. овог члана, одговара територијалној надлежности окружног суда на чијем подручју се Установа налази.

Члан 241

До оснивања и почетка рада казнено-поправних установа за извршење казне малољетничког затвора за мушка осуђена лица, казне малољетничког затвора за женска осуђена лица, казнено-поправне установе за издржавање казне затвора за женска осуђена лица, васпитно-поправних домова за извршење васпитних мјера упућивања у васпитно-поправни дом за мушка малољетна лица и васпитно-поправни дом за женска малољетна лица, ове санкције извршавају се у посебним одјељењима казнено-поправних установа, и то:

1) казна малољетничког затвора за мушка осуђена лица у Казнено-поправном заводу у Источном Сарајеву,

2) казна малољетничког затвора за женска осуђена лица у Казнено-поправном заводу у Источном Сарајеву,

3) казна затвора за женска осуђена лица у Казнено-поправном заводу у Источном Сарајеву,

4) васпитна мјера упућивања у васпитно-поправни дом за женска малољетна лица у Казнено-поправном заводу у Источном Сарајеву,

5) васпитна мјера упућивања у васпитно-поправни дом за мушка малољетна лица у Казнено-поправном заводу у Бањој Луци.

Члан 242

(1) У специјализовану здравствену установу - Завод за форензичку психијатрију Соколац упућују се:

1) лица којима је уз казну затвора изречена мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи,

2) лица којима је уз казну затвора изречена мјера безбједности обавезног лијечења од зависности,

3) лица којима је надлежни суд одредио привремени смјештај у здравствену установу до окончања поступка за примјену мјере безбједности,

4) лица којима је изречена мјера безбједности обавезног психијатријског лијечења и чувања у здравственој установи због почињеног кривичног дјела у стању битно смањене урачунљивости у складу са чланом 43. Закона о заштити лица са менталним поремећајима ("Службени гласник Републике Српске", број 46/04),

5) затвореници који се упућују на лијечење у складу са одредбама члана 125. став 1. овог закона.

(2) Министарство и Завод за форензичку психијатрију Соколац регулишу међусобна права и обавезе посебним споразумом.

Члан 243

(1) У Установама се извршавају казне затвора и мјере притвора изречене од Суда Босне и Херцеговине, у складу са одредбама Правилника о критеријумима за упућивање осуђених лица на издржавање казне затвора у Републици Српској, према упутном акту Суда Босне и Херцеговине.

(2) На извршење казне затвора и мјере притвора које је изрекао Суд Босне и Херцеговине примјењује се Закон Босне и Херцеговине о извршењу кривичних санкција, притвора и других мјера - Пречишћени текст ("Службени гласник БиХ", број 22/16).

(3) У Установама се извршавају казне затвора и мјере притвора изречене од Суда Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, у складу са одредбама Правилника о критеријумима за упућивање осуђених лица на издржавање казне затвора у Републици Српској, према упутном акту Суда Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

(4) На извршење казне затвора и мјере притвора које је изрекао Суд Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине примјењује се Закон о извршењу кривичних санкција, притвора и других мјера Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине ("Службени гласник Брчко Дистрикта БиХ", број 31/11).

(5) Средства потребна за извршење казне затвора и мјере притвора из ст. 1. и 3. овог члана обезбјеђују се у складу са споразумом са Министарством правде Босне и Херцеговине и Правосудном комисијом Владе Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Члан 244

Затвореници који су до ступања на снагу овог закона стекли формалне услове за одобравање погодности ван Установе настављају са коришћењем погодности, ако за наставак њиховог даљег коришћења нема безбједносних сметњи и нових околности које би имале утицај на одлучивање о одобравању.

Члан 245

У року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона, директори Установа ће донијети Правилник из члана 15. овог закона.

Члан 246

До доношења подзаконских аката предвиђених овим законом, примјењују се прописи донесени према одредбама Закона о извршењу кривичних санкција Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", бр. 12/10, 117/11, 98/13 и 44/16), ако нису у супротности са овим законом.

Члан 247

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о извршењу кривичних санкција Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", бр. 12/10, 117/11, 98/13 и 44/16).

Члан 248

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".